

**provincie
groningen**

ONTWERP-VERGUNNING

NATUURBESCHERMINGSWET 1998

verleend aan

VOPAK Terminal Eemshaven B.V.

**voor de bouw en in bedrijf nemen en houden van
een opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten**

in de Eemshaven

Ontwerp-besluit / december 2009 (kenmerk)

Groningen,

Zaaknr: 222045

Procedurenr:

Vopak Terminal Eemshaven B.V.

De heer F. Erkelens, directeur

Europoort rt

Postbus 1137

3180AC ROZENBURG

Geachte heer Erkelens,

Bij brief van 10 juli 2009 (kenmerk FE/mvdiv) verzoekt u ons vergunning te verlenen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet 1998) voor het bouwen en in gebruik nemen en houden van een nieuwe lage doorzetterminal voor de opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten, te realiseren in het westelijke deel van de Eemshaven. Uit uw aanvraag blijkt dat het grootste deel van de daarbij optredende effecten, optreedt in het Natura 2000 gebied Waddenzee, waarvoor wij bevoegd gezag zijn.

Hierover berichten wij u als volgt.

Procedureel

Wij hebben uw aanvraag op 17 juli 2009 ontvangen. Bij brief van 21 juli 2009, kenmerk 2009 - 44911a, MV hebben wij de ontvangst van uw aanvraag bevestigd.

Bij brief van 21 juli 2009, kenmerk 2009 - 44911a, MV, hebben wij de termijn waarbinnen een beslissing op de aanvraag moet worden genomen op grond van artikel 42, tweede lid Nb-wet 1998 verlengd met 13 weken. Hiervan is mededeling gedaan aan aanvrager en aan burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsmond (art. 44 Nb-wet).

Op 3 september 2009 is een informatieavond gehouden waarop een toelichting op de aanvraag is gegeven en gelegenheid is gegeven tot het uitbrengen van mondelinge zienswijzen.

Bij brief van 29 juli 2009 zijn op grond van artikel 44 Nb-wet,

- de Minister van LNV,

- het College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Eemsmond;

in de gelegenheid gesteld hun zienswijze omtrent de aanvraag naar voren te brengen.

Zij hebben van deze gelegenheid niet gebruik gemaakt.

De aanvraag is gelijktijdig bij ons ingediend met een aanvraag voor een vergunning Wet milieubeheer. Tevens is bij Waterschap Noorderzijlvest een aanvraag op basis van de Wet

verontreiniging oppervlaktewater ingediend. Wij hebben besloten om deze aanvragen gecoördineerd te behandelen. Tevens is voor dit initiatief een m.e.r. procedure doorlopen. Met de resultaten van deze procedure is eveneens rekening gehouden in onderhavig besluit.

ONTWERP-BESLUIT

Gelet op de aanvraag, de bepalingen in de Natuurbeschermingswet 1998 en de in bijlage 1 van het onderhavige besluit vermelde overwegingen

VERLENEN GEDEPUTEERDE STATEN VAN GRONINGEN HIERBIJ VERGUNNING EX ARTIKEL 19D AAN:

Vopak Terminal Eemshaven B.V. voor de bouw, ingebruikname en in gebruik houden van een opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten in de Eemshaven zoals beschreven in de aanvraag, onder de navolgende voorschriften ter bescherming van de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Eems-Dollard.

Overwegingen

Voor een korte weergave van de inhoud van de aanvraag, de relevante wet- en regelgeving en het van toepassing zijnde beleid verwijzen wij naar bijlage 1 van het onderhavige besluit, welke integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit. Hierin zijn tevens de inhoudelijke overwegingen opgenomen die aan dit besluit ten grondslag liggen en de bespreking van de inspraak.

Reikwijdte vergunning

Deze vergunning wordt verleend voor zover en overeenkomstig de in de aanvraag beschreven wijze en uitvoering van de olieopslag, inclusief de bouw (fasering en wijze van uitvoering werkzaamheden en maatregelen) en inclusief de bijbehorende (maximale) vaarbewegingen van genoemde zeeschepen en lichters voor de aan- en afvoer van olieproducten.

Afwijking van deze vergunning vergt de voorgaande schriftelijk instemming van Gedeputeerde Staten van Groningen en wordt alleen toegestaan indien en voor zover deze afwijking, rekening houdend met de instandhoudingdoelen, niet tot andere of nadeliger gevolgen voor het Natura 2000-gebied Waddenzee leidt of (andere) vergunningplicht op grond van art. 19d van de Natuurbeschermingswet 1998. Een verzoek tot instemming dient tijdig, doch minimaal 4 weken voorafgaand aan de beoogde afwijking, schriftelijk te worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Groningen.

Bijlage 2 bevat de aanvraag voor dit besluit met de behorende rapporten en documenten, waaronder de Passende Beoordeling. Alle genoemde bijlagen maken integraal onderdeel uit van deze vergunning. Voor zover de vergunningaanvraag niet in overeenstemming is met de gestelde voorschriften, zijn de voorschriften bepalend.

Bij strijdigheid tussen de voorschriften en bijlagen bij dit besluit prevaleren deze als volgt:

1. De voorschriften.
2. Bijlage 1 (overwegingen).
3. Bijlage 2 (aanvraag met bijlagen).

Vergunningstermijn

De vergunning wordt verleend voor onbepaalde tijd.

Ondertekening en verzending

Gedeputeerde Staten van Groningen,

, voorzitter

, secretaris.

Voorschriften en beperkingen

Aan de vergunning verbinden wij de bijgevoegde voorschriften.

Algemeen

1. Als houder van deze vergunning wordt aangemerkt Vopak Terminal Eemshaven B.V. of haar rechtsopvolger.
2. Deze vergunning mag uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts) personen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
3. Tijdens de uitvoering van de vergunde werkzaamheden dient een afschrift van deze vergunning op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn. Deze vergunning dient op eerste verzoek te worden getoond aan voor handhaving van deze vergunning bevoegde ambtenaren.
4. Van opgetreden incidenten dient onverwijld melding te worden gedaan aan Gedeputeerde Staten van Groningen onder overlegging van alle relevante gegevens. Onder een incident wordt in dit verband verstaan: 'een onvoorziene gebeurtenis, waarbij onbedoeld schadelijke stoffen en/of andere emissies vrijkomen, dan wel waardoor anderszins schade aan de natuurlijke kenmerken van Natura 2000 gebied Waddenzee kan worden toegebracht, rekening houdend met de instandhoudingsdoelen'. Alle door of namens Gedeputeerde Staten van Groningen gegeven aanwijzingen dienen onverwijld te worden opgevolgd.

Trillen van de vingerpier

5. Bij het opstarten van het trilblok dient het trillen te beginnen met een bronvermogen van 110 dB re 1 μ Pa. Vervolgens dient het trillen geleidelijk, over een periode van een uur, te worden opgevoerd tot aan maximale kracht, met bijbehorende maximale bronsterkte.
6. Bovenstaande maatregel dient elke keer te worden uitgevoerd wanneer het trilblok langer dan 3 uur niet is gebruikt.

Lichtplan

7. Uiterlijk zes maanden, voorafgaand aan het moment van ingebruikname van fase 1 van de inrichting, dient vergunninghouder een gedetailleerd lichtplan aan ons te overleggen. Dit lichtplan heeft de voorafgaande schriftelijke instemming van Gedeputeerde Staten van Groningen alvorens tot uitvoering kan worden overgegaan.
8. In het lichtplan, als voorgeschreven in voorgaand voorschrift, dient in elk geval te worden aangegeven op welke locaties buitenverlichting wordt aangebracht, het type verlichting en afscherming. In het lichtplan wordt ook opgenomen welke verlichting wordt uitgevoerd in 'groene verlichting', zoals aangegeven in de vergunningaanvraag. Tevens dient te worden aangegeven wat de te verwachten uitstraling is naar de omgeving en met name het Natura

2000-gebied Waddenzee. Het lichtplan heeft alleen betrekking op de opslaglocatie en aanlegsteiger en niet op de scheepvaart buiten de haven.

Uitvoering tanks

9. De tanks mogen niet worden geverfd met een hoogglansverf of hoogglanslak.

Maatregelen ter bestrijding olie-spill

10. Gedurende de gebruiksfase is vergunninghouder verplicht nabij de vingerpier een olieboom beschikbaar en te allen tijde inzetbaar te hebben. Dit oliescherm dient in staat te zijn om het havenbekken, in geval van een oliespill, afdoende af te schermen, zodanig dat de olie zich niet kan verspreiden richting de Waddenzee.

Slotbepalingen

11. Onverlet het bepaalde in artikel 43, lid 2, van de Nb-wet 1998 kunnen de voorschriften en beperkingen waaronder deze vergunning is verleend worden gewijzigd of aangevuld indien naar het oordeel van Gedeputeerde Staten van Groningen blijkt dat de vergunde activiteiten gevolgen hebben die anders of nadeliger voor het Natura 2000-gebied Waddenzee zijn dan uit de bij dit besluit gebruikte informatie blijkt.
12. Onverlet het bepaalde in artikel 43, lid 2 van de Nb-wet 1998 kan, indien op enig moment mocht blijken dat de vergunde activiteiten, rekening houdend met de betrokken instandhoudingsdoelen, schade aan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Waddenzee dreigen toe te brengen die niet door het treffen van maatregelen kan worden voorkomen, deze vergunning door ons worden ingetrokken.

Afschriften

Afschriften van dit besluit worden verzonden aan het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid, Burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsmond, Gedeputeerde Staten van Fryslân en alle partijen die om zienswijzen zijn gevraagd.

Zienswijze

Degene wiens belang rechtstreeks bij dit ontwerpbesluit is betrokken, kan binnen zes (6) weken na de verzending daarvan zienswijzen indienen bij Gedeputeerde Staten, Postbus 610, 9700 AP Groningen.

Uw zienswijze moet worden ondertekend en tenminste bevatten:

Naam en adres van de indiener

Dagtekening

Omschrijving van het besluit waar u uw zienswijze op richt

Kennisgeving

Van dit besluit zal door ons kennis worden gegeven door publicatie het Dagblad van het Noorden, de Ommelander Courant en in de Eemsbode.

Bijlagen

Bijlage 1: Motivering van het besluit

Bijlage 2: De aanvraag en de bijbehorende documenten

- Aanvraagbrief d.d. 2 oktober 2008.
- Aanvraagformulier.
- Passende Beoordeling voor een opslagterminal van vloeibare olieproducten in de Eemshaven (Buro Bakker adviesburo voor ecologie B.V. d.d. 10 juli 2009)

Bijlage 3: Meldingsformulier

ONTWERP-VERGUNNING

NATUURBESCHERMINGSWET 1998

verleend aan

VOPAK Terminal Eemshaven B.V.

**voor de bouw en in bedrijf nemen en houden van
een opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten**

in de Eemshaven

Bijlage 1, behorende bij besluit van december 2009 (kenmerk)

**Groningen,
Zaaknr:
Procedurenr:**

INHOUD

DEEL A	5	
Weergave van het procedurele en beleidsmatige kader	5	
1. De aanvraag	5	
1.1 Samenvatting van het aangevraagde project	5	
1.2 Uitgebreide beschrijving van het aangevraagde project	6	
1.2.1 Indeling en uitvoering van de inrichting	6	
1.2.2. Bouwfase	6	
1.2.3. Operationele fase	8	
1.2.4 Scheepvaart en calamiteiten	11	
2. Wettelijk Kader	11	
2.1 Natura 2000-gebieden	11	
2.2 Beschermde natuurmonumenten	12	
2.3 Aanwijzingsbesluit Natura 2000 in het Waddengebied	13	
2.4 Beheerplan	13	
2.5 Geen beheer, nieuw project	13	
2.6 Mogelijk significante gevolgen	13	
3. Bevoegdheid tot vergunningverlening	14	
4. Vergunningplicht	15	
5. Beleid	17	
5.1 Eems-Dollardverdrag	17	
5.2 Rijksbeleid	18	
5.2.1 De Nota Ruimte	18	
5.2.2 EHS Gebieden	18	
5.2.3 Derde Nota PKB Waddenzee (hierna: de PKB)	19	
DEEL B	21	
Inhoudelijke overwegingen met betrekking tot de aangevraagde vergunning	21	21
I. Passende beoordeling	21	
II. Selectie van relevante natuurwaarden	21	
III. Effectenanalyse	27	
III-1 Habitattypen	28	
III-1.1 Instandhoudingdoelstellingen	28	
III-1.2 Effecten	28	
III-1.3 Conclusie	30	
III-2 Vogels	30	
III-2.1 Vogels - algemeen	31	

III-2.2 <i>Vogels</i> - specifiek _____	32
III-2.2.1 Wintertaling _____	32
III-2.2.1.1 Instandhoudingdoelstelling _____	32
III-2.2.1.2 Effecten _____	32
III-2.2.1.3 Conclusie _____	33
III-2.2.2 Slobeend _____	33
III-2.2.2.1 Instandhoudingdoelstelling _____	33
III-2.2.2.2 Effecten _____	33
III-2.2.2.3 Conclusie _____	33
III-2.2.3 Scholekster _____	33
III-2.2.3.1 Instandhoudingdoelstelling _____	33
III-2.2.3.2 Effecten _____	33
III-2.2.3.3 Conclusie: _____	34
III-2.2.4 Steenloper _____	34
III-2.2.4.1 Instandhoudingdoelstelling: _____	34
III-2.2.4.2 Effecten _____	34
III-2.2.4.3 Conclusie _____	34
III-2.2.5 Goudplevier _____	34
III-2.2.5.1 Instandhoudingdoelstelling _____	34
III-2.2.5.2 Effecten _____	34
III-2.2.5.3 Conclusie _____	35
III-2.2.6 Kievit _____	35
III-2.2.6.1 Instandhoudingdoelstelling _____	35
III-2.2.6.2 Effecten _____	35
III-2.2.6.3 Conclusie: _____	35
III-2.2.7 Tureluur _____	35
III-2.2.7.1 Instandhoudingsdoel _____	35
III-2.2.7.2 Effecten: _____	36
III-2.2.7.3 Conclusie _____	36
III-2.2.8 Bruine kiekendief _____	36
III-2.2.8.1 Instandhoudingdoelstelling _____	36
III-2.2.8.2 Effecten _____	36
III-2.2.8.3 Conclusie _____	37
III-2.2.9 Kluut _____	37
III-2.2.9.1 Instandhoudingdoelstelling _____	37
III-2.2.9.2 Effecten _____	37
III-2.2.9.3 Conclusie _____	37

III-2.2.10 Bontbekplevier	37
III-2.2.10.1 Instandhoudingdoelstelling	37
III-2.2.10.2 Effecten	38
III-2.2.10.3 Conclusie	38
III-3 Zeehonden	38
III-3.1 Instandhoudingdoelstelling	38
III-3.2 Effecten	38
III-3.3 Conclusie	40
III-4 Vissen	40
III-4.1 Fint	40
III-4.1.1 Instandhoudingdoelstelling	40
III-4.1.2 Effecten	40
III-4.1.3 Conclusie	41
IV. Overige natuurwaarden	41
V. Cumulatie	43
VI. Mitigatie	48
VII. Nadere onderzoeken	50
VIII. Bespreking van inspraak	50
IX. Conclusie	50

DEEL A

WEERGAVE VAN HET PROCEDURELE EN BELEIDSMATIGE KADER

1. DE AANVRAAG

Op 17 juli 2009 hebben wij de aanvraag van Vopak Terminal Eemshaven B.V. (verder: Vopak) ontvangen om vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna Nbwet 1998) voor de bouw en in bedrijf nemen en houden van een opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten in de Eemshaven. Bij brief van 21 juli 2009, kenmerk 2009- 44911a,MV hebben wij de ontvangst daarvan bevestigd. Bij gelijke brief hebben wij de termijn waar binnen een beslissing op de aanvraag moet worden genomen op grond van artikel 42, tweede lid Nbwet 1998 verlengd met 13 weken. De aanvraag bevat de volgende stukken:

- Aanvraagbrief d.d. 10 juli 2009 (kenmerk FE/mvdv)
- Aanvraagformulier
- Passende Beoordeling voor een opslagterminal van vloeibare olieproducten in de Eemshaven (Buro Bakker adviesburo voor ecologie B.V. d.d. 10 juli 2009)

Op 24 november 2009 heeft aanvrager, middels brief en bijlagen, nog een aantal aanvullende berekeningen en studies toegezonden. Deze berekeningen en studies hebben in hoofdzaak betrekking op de vergunningenprocedure in het kader van de Wet milieubeheer. Wel is in paragraaf 1.2.2. een emissieberekening gevoegd met betrekking tot de emissies van SO₂ en CO van stilliggende schepen en liggers. Voor zover relevant hebben wij deze informatie ook betrokken in onderstaande overwegingen.

Conform artikel 41, lid 1 van de Nbwet 1998 is in de aanvraag het belang van de aanvrager bij het verlenen van de vergunning gemotiveerd.

1.1 SAMENVATTING VAN HET AANGEVRAAGDE PROJECT

Vopak heeft het voornemen een nieuwe lage doorzetterterminal te realiseren in het westelijke deel van de Eemshaven voor de opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten.

De locatie van het plangebied is kadastraal bekend onder 'Gemeente Vierhuizen (bestuurlijke gemeente Eemmond), Sectie: A, nummers 2509, 3017, 3217, 3218 (ged), 3222 t/m 3225, 3227 t/m 3233, 3407 (ged).

Een lage doorzetterterminal houdt in dat de opgeslagen hoeveelheid product maximaal één keer per twee jaar wordt vervangen in verband met het in de tijd veranderen van de productspecificaties en achteruitgang van de kwaliteit van het product. Nederland is verplicht, op basis van afspraken binnen de EG, om een strategische opslag te realiseren waarbij voor minimaal 90 dagen olievoorraden beschikbaar zijn. Binnen de definitie van lage doorzetterterminal wil Vopak kunnen variëren met de aan- en afvoerbehoefte van individuele klanten. De opslag is in hoofdzaak bedoeld voor het beheer van de strategische voorraden

voor de Nederlandse overheid en mogelijk ook Europese overheden. Strategische voorraden vloeibare olieproducten zijn voorraden die alleen worden aangewend in geval van een (wereld)crisis.

De lage doorzetterminal zal gerealiseerd worden direct ten zuidwesten van de Eemshaven. Het plangebied, de huidige Emmapolder, heeft een grootte van ongeveer 55 hectare en is momenteel in agrarisch gebruik. In de Eemshaven wordt in de Julianahaven een vingerpier aangelegd ten behoeve van de ladende en lossende schepen. Tussen de vingerpier en de opslagtanks worden buisleidingen deels in de aarde ingegraven voor het transport van de olieproducten. De buisleidingen liggen derhalve deels bovengronds. Ten noorden van het plangebied loopt de Waddendijk, waarachter direct droogvallende wadplaten gelegen zijn die behoren bij het Natura 2000-gebied Waddenzee.

1.2 UITGEBREIDE BESCHRIJVING VAN HET AANGEVRAAGDE PROJECT

1.2.1 INDELING EN UITVOERING VAN DE INRICHTING

De voorgenomen activiteit van Vopak betreft de bouw en het in bedrijf nemen en houden van een lagedoorzetterminal inclusief de aan- en afvoerleidingen in de Eemshaven voor de opslag van aardolie en/of aardolieproducten. De opslag bestaat uit crude (ruwe aardolie) en gasolie. Daarnaast is opslag van kerosine en benzine(componenten) mogelijk. De producten zijn ingedeeld in categorieën gebaseerd op het vlampunt. Crude en benzine betreffen zogenoemde K1 producten met een vlampunt van minder dan 21°C. Gasolie is een K3-product en heeft een vlampunt hoger dan 55°C en lager dan 100°C. Kerosine valt onder de categorie K2 en heeft een vlampunt hoger dan 21°C en lager dan 55°C.

Een lagedoorzet-terminal betekent voor deze activiteit dat de opgeslagen hoeveelheid product maximaal één keer per twee jaar wordt vervangen.

De aanleg van de terminal omvat de bouw van 46 tanks, laadarmen, pijpleidingen tussen de vingerpier en opslagtanks, pompen en een controlegebouw. Alle tanks krijgen de benodigde leidingaansluitingen, blusmiddelen, bodembeschermende voorzieningen, bodemlekdetectie en dergelijke en worden ontworpen en gebouwd conform PGS 29 en de BoBo-richtlijn, onderdeel van de NRB. Hoewel de tanks geen installaties zijn waarop de Europese IPPC-richtlijn van toepassing is, voldoen deze tanks wel aan de BAT-referentiedocumenten (BREFs) die op deze installatie van toepassing zouden zijn. Daarnaast voldoen de tanks en de emissiebeperkende installaties en voorzieningen aan het convenant IMKO-2.

1.2.2 BOUWFASE

De bouwfase bestaat uit de volgende onderdelen:

1. ontwerp, toestemmingsprocedures, aanbestedingen en planning;
2. de fysieke aanleg, bestaande uit grondwerken en constructie;
3. oplevering, keuringen en inbedrijfstelling.

De bouwfase zal naar verwachting circa vijf jaar in beslag nemen. Tijdens de bouw zullen werkzaamheden plaatsvinden ten behoeve van:

- Bouw van tanks, tankputten en sloptanks;
- Aanleg van vloeistofkerende voorzieningen en voorzieningen voor de afvoer van hemelwater;
- Aanleg van lekdetectiesystemen en fundering;
- Aanleg van wegen;
- Aanleg van transportleidingen tussen het tankenpark en de vingerpier;
- Beveiliging- en veiligheidsvoorzieningen;
- Aanleg van de vingerpier met leidingwerk, laadarmen, stripperpompen en sloptank;
- Aanleg van een pompplaats (drie transportpompen en drie stripperpompen).

De hierboven genoemde transportpompen zijn bedoeld voor het transport van de vloeibare aardolie en/of aardolieproducten tussen de opslagtanks en de schepen. De stripperpompen zijn bedoeld om de laatste restjes aardolie en/of aardolieproducten uit het schip, de leidingen of de opslagtanks te pompen.

Normaal gesproken zullen de bouwactiviteiten in de dagperiode plaatsvinden. In geval er buiten deze periode werkzaamheden moeten worden verricht zal de geluids- en lichtoverlast zoveel mogelijk beperkt worden.

De aanleg van de terminal zal bestaan uit vier bouwfasen.

De vingerpier, de transportleidingen en tien tanks verdeeld over twee tankputten zullen in de eerste fase aangelegd worden.

Afhankelijk van de vraag naar opslagcapaciteit worden de volgende fases uitgevoerd. Het zou kunnen dat twee fases tegelijk worden uitgevoerd, maar dit is niet waarschijnlijk. De fases 2 t/m 4 bestaan uit het bouwen van 36 opslagtanks verdeeld over meerdere tankputten. Tijdens de bouwfasen 2 t/m 4 zal het reeds gebouwde deel van de terminal in bedrijf zijn en zal speciale aandacht besteed worden aan de veiligheidsaspecten.

Tijdens fase 1 van de aanleg van de inrichting zal ook de fundatie van de vingerpier worden getrild. Bij dit proces wordt er gebruik gemaakt van een rubberen mantel, die de geluidstrillingen met 15 dB(A) dempt. Het plaatsen van palen wordt bewerkstelligd door trillen. Er worden twee typen palen geplaatst. In totaal zullen er maximaal 9 palen worden geplaatst met een diameter van ongeveer 1,5 meter en ongeveer 50 palen met een diameter van ongeveer 0,6 meter. In totaal duurt het trillen van de vingerpier ongeveer vier weken. Het trillen van 9 grote palen met een diameter van 1,5 meter neemt van deze vier weken maximaal vier dagen in beslag. In de overige tijd worden de dunne palen getrild. In verband met het mogelijk voorkomen van zeehonden en vissen in de Eemshaven is gekozen voor het trillen van alle palen van de vingerpier. Er is gekozen voor de methode van trillen, omdat hierbij veel minder geluid wordt geproduceerd dan bij de methode van heien. Om onnodige verstoring van het trekgedrag van anadrome vissoorten (in deze met name de fint), is er eveneens voor gekozen om het trillen van de palen buiten het migratie seizoen van de fint uit te voeren. De werkzaamheden zullen dus niet plaatsvinden gedurende de maanden mei en juni.

In bouwfase 4 worden de meest westelijke tanks gerealiseerd. De locatie van deze tanks is het meest dichtbij de Waddenzee gelegen.

Vopak heeft ervoor gekozen om tijdens bouwfase vier rondom de noordelijkste tankput een geluidsscherm te plaatsten, teneinde de geluidsemissie naar het Natura 2000-gebied te minimaliseren. Dit scherm is 10 meter hoog en circa 500 meter lang.

Om te controleren of de tanks vloeistofdicht zijn, zullen deze na elke bouwfase worden getest met water. Hiervoor wordt naar verwachting per fase maximaal tweemaal 60.000 m³, dus 120.000 m³ zoet tot brak oppervlaktewater onttrokken aan de 'binnenbermsloot' ten zuiden van de beoogde inrichting. Het onttrekken en lozen zal met een gemiddelde pompcapaciteit van 350 m³ per uur gedurende ongeveer 15 dagen duren. Het testwater zal worden hergebruikt voor het testen van de andere nieuwe tanks. Hiervoor zal het water vanuit een geteste tank worden verpompt naar een andere te testen tank. Nadat alle tanks getest en gereed zijn, zal uiteindelijk het testwater via een zandfilter en na analyse worden geloosd op dezelfde 'binnenbermsloot'. Doordat eventuele deeltjes in het zandfilter worden verwijderd, is het te lozen water schoon en vormt het geen belasting voor het oppervlaktewater. Indien onverhoopt, na analyse, blijkt dat het water niet geschikt is voor lozing op het oppervlaktewater zal het worden opgevangen en worden afgevoerd naar een erkende verwerker. Het hydrotesten is, met betrekking tot het Natura 2000-gebied Waddenzee, niet relevant, omdat het gaat om het inzuigen van zoet water.

De tanks zullen elk 34 meter hoog zijn, inclusief het koepeldak.

1.2.3. GEBRUIKSFASE

In de operationele of gebruiksfase vinden de volgende activiteiten plaats:

- Aanvoer van vloeibare aardolie en/of aardolieproducten K1, K2 en K3;
- Opslag van vloeibare aardolie en/of aardolieproducten K1, K2 en K3;
- Afvoer van vloeibare aardolie en/of aardolieproducten K1, K2 en K3;
- In suspensie houden van aardolie en/of aardolieproducten;
- Onderhoud en inspectie.

Aanvoer van vloeibare aardolie en/of aardolieproducten

De vloeibare aardolie en/of aardolieproducten worden aangevoerd met grote zeetankers (Maximaal 69 olietankers/jaar) met een maximum opslagcapaciteit tot circa 85.000 DWT (Dead Weight Tonnage). Binnen de haven worden de zeeschepen aangemeerd meren aan de vingerpier. Bij het lossen wordt gebruik gemaakt van pompen op de zeeschepen zelf.

De maximale tijd die nodig is om een zeeschip te laden of lossen bedraagt circa 34 uur. De aardolie en/of aardolieproducten worden via transportleidingen naar de opslagtanks verpompt. Binnen het tankenpark zorgen kleppen in de leidingen ervoor dat het product in de daarvoor bestemde opslagtank terecht komt.

Indien binnen een periode van één week geen nieuwe verlading wordt verwacht zullen de transportleidingen gelegeerd worden. De zuigleidingen worden middels de stripperpompen gelegeerd, de persleiding wordt middels 'piggen' gelegeerd.

Opslag van vloeibare aardolie en/of aardolieproducten

De uitvoering van de tanks verschilt per klasse, afhankelijk van het product dat in de tanks opgeslagen gaat worden. Het al dan niet aangebrachte inwendig drijvend dek (IDD) zal bij een laag niveau in de tanks op poten komen te staan of aan kabels komen te hangen, om schade aan onder andere de afsluiters, mixers en dergelijke te voorkomen. In die situatie ontstaat een verzadigde damp onder het dek, die bij het vullen van de tank met nieuw product uit de tank wordt gedrukt als verdringingslucht. Deze situatie wordt ook wel 'daklanding' genoemd. Deze verdringingslucht zal worden afgevangen middels een DVI in een actief kool filter op een huurcontainer.

Elke opslagtank heeft een gecombineerde toe- en afvoerleiding met elk een lage aansluitnozzle. Mixers kunnen worden gebruikt om te voorkomen dat zware fracties uitzakken. De tanks zijn toegerust om aangesloten te kunnen worden op een drainsysteem. Het drainen kan noodzakelijk zijn om water dat uit het product is uitgezakt te verwijderen. Het drainwater zal per as worden afgevoerd naar een erkende verwerker.

De tanks zijn uitgerust met een hoog-niveau-alarmering die ter plaatse en/of in de controlekamer alarm geeft voordat het hoogst toelaatbare vloeistofniveau in de tank wordt bereikt. Bij het bereiken van het hoogst toelaatbare vloeistofniveau wordt door een fysieke onafhankelijke niveaubeveiliging, zogenaamde "Magnetrol" (vlotter), de toevoer naar de tank gestopt. De betrouwbaarheid van de instrumentatie zal worden vastgesteld volgens de SIL-methode. De tanks zullen worden uitgevoerd conform de eisen uit de NRB (Nederlandse Richtlijn Bodembescherming) en de PGS-29 (Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen).

Alle tanks worden ontworpen en gebouwd conform de NEN EN 14015, PGS 29, de BoBo-richtlijn (onderdeel van de NRB) en overige relevante kwaliteitseisen. Conform deze regels zijn de tanks voorzien van een aantal emissiebeperkende voorzieningen zoals lekdetectie en IDD.

Waswater komt vrij bij het reinigen van een tank voor onderhoud of als van product wordt gewisseld. Het wassen gebeurt door middel van hoge drukreiniging, waardoor er geen reinigingsmiddelen nodig zijn. De tank wordt daarbij zoveel mogelijk productvrij gemaakt en schoongemaakt met water, eventueel gevolgd door water en reinigingsmiddel. Het waswater wordt naar een erkende verwerker afgevoerd. De kwaliteit en kwantiteit van dit afvalwater kunnen niet worden ingeschat, doordat dit incidenteel plaatsvindt en afhankelijk is van het onderhoud en de noodzaak voor productwissel. Dit water komt daarom niet in het oppervlaktewater terecht.

Afvoer van vloeibare aardolie en/of aardolieproducten

De producten worden per zeeschip of lichter (binnenvaartschip) afgevoerd (maximaal 69 zeeschepen en 138 lichters/jaar). De producten worden hiervoor uit de tanks gepompt met pompen die op de pompplaats staan en via de transportleidingen naar de vingerpier getransporteerd. Via laadarmen op de vingerpier belandt het product in het aangemeerde schip. Indien binnen een periode van één week geen nieuwe verlading wordt verwacht, zullen de transportleidingen gelegeerd worden. De zuigleidingen worden middels de stripperpompen gelegeerd, de persleiding wordt middels 'piggen' gelegeerd.

Onderhoud en inspectie

Er wordt een strikt onderhoudsprogramma ingevoerd, dat zal aansluiten bij de bestaande procedures van Vopak en de bestaande praktijk.

Omdat de tanks uitsluitend bestemd zijn voor de opslag van aardolie en/of aardolie-producten, is tankreiniging zelden nodig. Echter, indien wordt overgeschakeld naar een andere klasse of een ander type product, is tankreiniging noodzakelijk. Voor tankreiniging bestaat een speciale procedure. Hierbij worden de restanten olie en slop uit de tank verwijderd en per as als afvalstof afgevoerd naar een erkende verwerker. De tank wordt ontgast.

De toegang tot de tankput met voertuigen en materialen ten behoeve van onderhoud en/of inspectie wordt ontworpen conform de PGS-29. Dit betekent dat een permanente overgang over de putdijk wordt gerealiseerd. Alle productleidingen, van de steiger naar de pompkamers, zijn dusdanig ontworpen dat schoonmaken met 'piggen' mogelijk is. Hierbij wordt een schuimrubberen 'prop' onder stikstofdruk door de leiding gedrukt om deze schoon te maken. De productleidingen van de pompkamers naar de tanks én de laadarmen worden op zwaartekracht geleegd en gestript.

Overigen

Elk tankputcompartiment is voorzien van een drainage- en rioleringssysteem, dat onafhankelijk werkt van andere tankputcompartimenten. Per compartiment is er een aparte afvoervoorziening voor niet-verontreinigd hemelwater –dit gaat na controle direct naar het oppervlaktewater- en voor mogelijk verontreinigd hemelwater, dat wordt opgevangen en via een afsluiter (buiten de tankput) na controle kan worden geloosd op het hemelwatersysteem. Indien het water verontreinigd blijkt wordt het afgevoerd naar een erkende verwerker. Er zijn twee lozingspunten. Één punt is gelegen binnendijs (op zoetwater), een ander punt loost op het havenbekken. Elk tankputcompartiment is uitgerust met een voorziening, die de afvoer van bluswater mogelijk maakt. Het mogelijk verontreinigd hemelwater, dat onder andere afkomstig is van het pompplaats, wordt opgevangen in betonnen slopputten en na controle afgevoerd naar het hemelwatersysteem.

Om er voor te zorgen dat er tijdens de gebruiksfase zo min mogelijk licht zal uitstralen naar het Natura 2000-gebied Waddenzee zorgt Vopak voor enkele aanpassende maatregelen, die hieronder worden opgesomd:

- De bewaking ten behoeve van brandpreventie/-detectie als wel beveiliging (gecombineerde functie) zal worden gedaan met infrarood camera's. Als er geen verladings-activiteiten plaatsvinden, zal buiten dagdienst de verlichting dan ook (op enkele lampen na) uitstaan. Dit is het grootste gedeelte van de tijd.
- Als er wel verladingsactiviteiten plaatsvinden, zal alleen op die plekken die bij de verlading zijn betrokken de verlichting aanstaan. Verlichting van tankputten en de verlichting op de tanks en van de wegen kunnen apart worden aan- en uitgezet. Verlichting op de tanks (hoogste bronnen) zal alleen worden aangezet als er verladen wordt op die tank en op het moment dat op die tank een controle ronde gelopen wordt (concreet, minder dan 10% van de tijd dat er verladen wordt)
- Groen licht zal worden toegepast op die locaties waar relatief vaak de verlichting brandt en waar vanuit veiligheidsoverwegingen dit toegestaan en noodzakelijk is. Voor het verlichten van de wegen en pompplaatsen zal groen licht worden gebruikt. In algemene

zin voert Vopak een bewust lichtmanagement. Waar geen activiteiten plaatsvinden zal het licht gedoofd zijn.

Bovenstaande maatregelen zullen wel worden uitgevoerd, maar zijn nog niet verwerkt in de berekeningen als opgenomen in de Passende beoordeling. Er kan redelijkerwijs worden aangenomen dat de hoeveelheid verlichting door deze maatregelen nog verder gereduceerd wordt.

Een strategische olieterminal betreft een inrichting voor de lange termijn. De tanks zullen minimaal 20 jaar, maar misschien wel meer dan 100 jaar in gebruik blijven. De tanks zullen naar alle waarschijnlijkheid niet tussentijds worden gesloopt of herbouwd. Wel is mogelijk dat de tanks tijdens onderhoudswerkzaamheden behandeld zullen worden.

Bij veranderingen zal een nieuwe vergunning worden aangevraagd.

1.2.4 SCHEEPVAART EN CALAMITEITEN

Voor de aanvoer en afvoer van de olie van en naar de terminal zal gebruikt worden gemaakt van schepen. Er bestaan plannen om de vaargeul in de Eems te verbreden en te verdiepen. Vopak is niet afhankelijk van deze verdieping of verbreding. Afhankelijk van de mate van verbreding en verdieping, zullen er zeeschepen met een groter of kleiner volume kunnen varen. Het volume van de schepen is van invloed op het aantal scheepsbewegingen. In de huidige situatie wordt verwacht dat er per jaar maximaal 69 zeeschepen en 138 lichters voor Vopak de Eemshaven aandoen.

De afvoer van olieproducten vindt plaats met binnenvaartschepen en zeeschepen.

De afvoerroute van de zeeschepen is omgekeerd aan de aanvoerroute. De route van de binnenvaartschepen loopt vanuit de Eemshaven buitengaats via de Eems naar Delfzijl en vandaar via de binnenwateren (het Eemskanaal, het Van Starckenborghkanaal en het Prinses Margrietkanaal) verder. De schepen voldoen aan de Europese regelgeving met betrekking tot de veiligheid voor olieschepen.

2. WETTELIJK KADER

2.1 NATURA 2000-GEBIEDEN

Artikel 19d, lid 1, van de Nbwt 1998 bepaalt dat het verboden is zonder vergunning, of in strijd met aan een dergelijke vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, projecten of andere handelingen te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19e, sub a, sub b en sub c, van de Nbwt 1998 bepaalt dat Gedeputeerde Staten bij het verlenen van een vergunning op basis van artikel 19d, lid 1, van de Nbwt 1998 rekening houden met:

- de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingdoelstelling kan hebben voor een Natura 2000-gebied;
- een op grond van artikel 19a of artikel 19b, van de Nbwet 1998, vastgesteld beheerplan;
- vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden.

Artikel 19f, eerste lid, van de Nbwet 1998 bepaalt dat voor projecten waarover Gedeputeerde Staten een besluit op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, nemen, en die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, de initiatiefnemer alvorens Gedeputeerde Staten een besluit nemen, een passende beoordeling maakt van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied.

Artikel 19f, derde lid, van de Nbwet 1998 bepaalt dat de verplichting tot het maken van een passende beoordeling bij de voorbereiding van een besluit op grond van artikel 19d, lid 1, niet geldt in gevallen waarin degene die een project, waarop dat besluit betrekking heeft, onderneemt, daarmee een project ten aanzien waarvan reeds eerder een passende beoordeling is gemaakt, herhaalt of voortzet, voorzover de passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van dat project.

2.2 BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN

Artikel 60 van de Nbwet 1998 bepaalt onder andere dat besluiten welke genomen zijn op basis van de Nbwet uit 1968 (waaronder de besluiten tot aanwijzing van het natuurmonument 'Waddenzee'), gelden als besluiten welke genomen zijn op basis van artikel 10 van de Nbwet 1998 (besluiten ter aanwijzing van beschermde natuurmonumenten).

Artikel 10, lid 1, van de Nbwet 1998 bepaalt dat de minister van LNV bij besluit een natuurmonument kan aanwijzen als beschermd natuurmonument.

Artikel 10a, lid 1, van de Nbwet 1998 bepaalt dat de minister van LNV gebieden aanwijst ter uitvoering van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Lid 3 van dit artikel stelt dat de instandhoudingdoelstelling van deze gebieden mede betrekking kan hebben op doelstellingen ten aanzien van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, anders dan vereist ingevolge de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Artikel 15a, lid 2, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat een besluit houdende aanwijzing van een natuurmonument als beschermd natuurmonument onder de Nb-wet 1998 vervalt met ingang van het tijdstip waarop doch slechts voorzover dat beschermd natuurmonument deel uitmaakt van een Natura 2000-gebied.

Indien met toepassing van het tweede lid van artikel 15a een besluit houdende de aanwijzing van een natuurmonument als beschermd natuurmonument geheel of gedeeltelijk is vervallen, heeft de instandhoudingsdoelstelling voor het op grond van artikel 10a, eerste lid,

aangewezen gebied, voor het gedeelte van het gebied waarop de aanwijzing als beschermd natuurmonument betrekking had, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het vervallen besluit (art. 10a, derde lid).

2.3 AANWIJZINGSBESLUIT NATURA 2000 IN HET WADDENGEBIED

Naast de bescherming van gebieden regelt de Natuurbeschermingswet 1998 de aanwijzing van natuurgebieden. Natura 2000-gebieden worden aangewezen aan de hand van een aanwijzingsbesluit van de Minister van LNV. De inhoud van de aanwijzingsbesluiten is voor Natura 2000-gebieden van groot belang, omdat het onder meer het referentiekader biedt voor het beheerplan, de beoordeling van projecten en activiteiten en de vergunningverlening.

Op 21 mei 2007 zijn zeven ontwerp-aanwijzingsbesluiten voor het Waddengebied gepubliceerd. Het betreft de Natura-2000 gebieden: Waddenzee, Duinen en Lage land Texel, Duinen Vlieland, Duinen Terschelling, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog en Noordzeekustzone. Aan de hand van de ingediende zienswijzen, heeft de minister van LNV de aanwijzingsbesluiten op daarvoor in aanmerking komende onderdelen aangepast. Op 25 februari 2009 heeft de minister van LNV zeven gebieden (Waddenzee, Duinen en Lage land Texel, Duinen Vlieland, Duinen Terschelling, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog en Noordzeekustzone) aangewezen als Natura 2000-gebied.

2.4 BEHEERPLAN

De wet bepaalt onder andere dat voor Natura 2000-gebieden het opstellen van een beheerplan verplicht is.

Bij de voorbereiding van en besluitvorming over de aanvraag van Vopak was nog geen Beheerplan voor een van de aangewezen gebieden van kracht.

2.5 GEEN BEHEER, NIEUW PROJECT

De door Vopak aangevraagde activiteiten zijn niet nodig voor en hebben geen verband met het beheer van onder de Nbwet 1998 aangewezen gebieden. Het onderhavige initiatief is ook nog niet eerder beoordeeld in het kader van de Nbwet 1998.

2.6 MOGELIJK SIGNIFICANTE GEVOLGEN

Uit artikel 19f, lid 1, van de Nbwet 1998 volgt dat voor projecten die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, door de initiatiefnemer een Passende beoordeling wordt opgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen.

Artikel 19g, lid 1, van de Nbwet 1998 stelt dat een vergunning slechts verleend kan worden indien het bevoegd gezag zich ervan verzekerd heeft dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied niet aangetast zullen worden.

Het Europese Hof van Justitie heeft in zijn uitspraak van 7 september 2004 aangegeven dat een passende beoordeling slechts dan achterwege kan worden gelaten, indien op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het voorgenomen project afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor het betrokken gebied. Een plan of project heeft significante gevolgen wanneer het de instandhoudingsdoelstellingen van een gebied in gevaar dreigt te brengen. Dat wil zeggen: in het geval het onmogelijk of onwaarschijnlijk wordt om de doelen van het in stand houden van een gebied te realiseren, en/of als er sprake is van een onherstelbare vernietiging van een vitale component van het natuurlijke systeem dat van essentieel belang is voor het gebied (art.19d, lid 1; Nbwet 1998).¹

Bij het voorgenomen project van Vopak kunnen dergelijke gevolgen niet bij voorbaat uitgesloten worden. Derhalve concluderen wij dat een passende beoordeling conform artikel 19f van de Nbwet 1998 vereist is. Een passende beoordeling houdt in dat op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten van een plan of project die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen geïnventariseerd moeten worden. In opdracht van de initiatiefnemer is daarom een Passende beoordeling uitgevoerd door Buro Bakker. De rapportage van deze Passende beoordeling is bij de aanvraag gevoegd.

3. BEVOEGDHEID TOT VERGUNNINGVERLENING

Op basis van de Nbwet 1998 (artikel 2, lid 1 juncto artikel 16, lid 1, juncto artikel 19d, lid 1) zijn gedeputeerde staten van de provincie waarin beschermde natuurmonumenten c.q. Natura 2000-gebieden geheel of grotendeels gelegen zijn, bevoegd ten aanzien van de beoordeling van aanvragen ter verkrijging van een vergunning op basis van artikel 19d, lid 1, van de Nbwet 1998.

Op 30 november 2005 is het Besluit vergunningen Nbwet 1998 (hierna: het Besluit) (Staatsblad 2005, nr. 594) in werking getreden. De in dit Besluit specifiek opgesomde activiteiten worden aangemerkt als handelingen als bedoeld in artikel 16, lid 6, van de Nbwet 1998 en projecten of andere handelingen of categorieën van gebieden als bedoeld in artikel 19d, lid 3, van de Nbwet 1998. Voor deze specifieke activiteiten geldt de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV) als bevoegd gezag. Daar de producten die door Vopak opgeslagen zullen worden, allemaal reeds een bewerking hebben ondergaan, vallen deze niet onder de definitie 'delfstoffen' als bedoeld in artikel 2k (activiteiten met betrekking tot opsporing, winning en opslag van diepe delfstoffen). Derhalve zijn Gedeputeerde Staten van Groningen bevoegd om op de aanvraag te beslissen.

¹ HvJEG 7 september 2004, zaak C-127/02 (Kokkelvisserij)

4. VERGUNNINGPLICHT EN PROCEDURE

Bepaling vergunningplicht

De aangevraagde activiteiten kunnen effecten hebben op de volgende Natura 2000-gebieden of beschermde natuurmonumenten;

Waddenzee

De Waddenzee is op 25 februari 2009 aangewezen als Natura 2000-gebied (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebied) en was een beschermd natuurmonument.

Eems-Dollard estuarium

Het Eems-Dollard estuarium is op 14 september 2007 aangemeld als Natura 2000-gebied en op 12 december 2008 door de Europese Commissie op de communautaire lijst geplaatst. Het gebied zal na Aanwijzing onder de Nbwet 1998 onderdeel uitmaken van het Natura 2000-gebied Waddenzee (Vogel- en Habitatrichtlijngebied).

Wij zijn op grond van de aanvraag en de daarbij overlegde informatie, alsmede de binnen onze organisatie beschikbare kennis en informatie van oordeel dat de aangevraagde activiteiten, al dan niet in samenhang met andere voorgenomen activiteiten, effecten kunnen hebben op de genoemde Natura 2000 gebieden.

De aangevraagde activiteiten worden daarom door ons als vergunningplichtig onder de Nbwet 1998 aangemerkt.

Wij zullen de mogelijke effecten op de natuurlijke kenmerken van de genoemde gebieden beoordelen, rekening houdend met de relevante aanwijzingsgrondslagen en instandhoudingdoelen, de te verwachten autonome ontwikkeling en de gevolgen van andere voorgenomen plannen, projecten en activiteiten.

Voor een overzicht van de onder de aanwijzingsbesluiten beschermde natuurwaarden verwijzen wij naar de passages dienaangaande in de bijgevoegde Passende beoordeling, alsmede naar de hieromtrent opgenomen informatie op www.minlnv.nl

Milieu effectrapportage (MER)

Voor dit initiatief geldt een m.e.r.-plicht. Ten behoeve van de m.e.r.-procedure is in augustus 2008 door VOPAK een startnotitie voor het initiatief opgesteld. De voorgenomen activiteit valt onder categorie 25 van de C-lijst van het Besluit milieueffectrapportage 1994, laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 16 augustus 2006, zijnde: 'de oprichting van een inrichting bestemd voor de opslag van aardolie, petrochemische of chemische producten met een opslagcapaciteit van 200.000 ton of meer'.

Op 15 augustus 2008 hebben wij de startnotitie voor het m.e.r. ontvangen. De kennisgeving van de ter inzage legging van deze notitie is conform artikel 7.12 Wm en 3:12 Awb eind augustus/aanvang september 2008 gepubliceerd in de Staatscourant, het Dagblad van het Noorden, de Eemsbode, De Ommelander Courant en in enkele Duitse kranten.

De startnotitie heeft vervolgens gedurende vier weken ter inzage gelegen, namelijk van 5 september 2008 tot en met 17 oktober 2008 in het gemeentehuis van de Gemeente Eemsmond, en in het provinciehuis te Groningen. Vanwege de mogelijk grensoverschrijdende gevolgen van het voornemen is het voornemen ook in Duitsland bekend gemaakt en is de startnotitie (in het Duits vertaald) ook in een zestal gemeenten in Duitsland ter inzage gelegd.

Gelijktijdig hebben wij de Commissie voor de milieueffectrapportage om een advies over de op te stellen richtlijnen voor het MER verzocht.

Op 11 november 2008 heeft de Commissie voor de m.e.r. (Commissie) advies uitgebracht voor het opstellen van de richtlijnen voor het MER. Vervolgens hebben wij, mede namens Rijkswaterstaat en het Waterschap Noorderzijlvest, op 9 december 2008 de richtlijnen voor het MER vastgesteld. De richtlijnen zijn gebaseerd op het advies van de Commissie.

Op 17 juli 2009 heeft de aanvrager het MER met de aanvragen op basis van de Wm en de Wvo bij ons ingediend. Het MER is opgesteld voor de besluitvorming op de Wm- en de Wvo aanvraag voor het oprichten en in werking hebben van deze opslagterminal voor vloeibare olieproducten in de Eemshaven. De Passende beoordeling maakt tevens onderdeel uit van de MER.

Wij hebben de kennisgeving van de ontvangst van het MER met de aanvragen Wm en Wvo en de ter inzage legging van deze stukken conform artikel 7.12 Wm en 3:12 Awb gepubliceerd. Het MER en de aanvragen hebben gedurende zes weken, - van 10 augustus 2009 tot en met 21 september 2009 - ter inzage gelegen.

Toetsingsadvies commissie voor de m.e.r

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft op 20 oktober 2009 het toetsingsadvies uitgebracht over het MER. De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie voor besluitvorming in het MER aanwezig is. Bij het toetsingsadvies heeft de commissie enkele aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject. Voor zover deze (deels) van toepassing zijn voor de procedure op grond van de Nb-wet geven wij hieronder onze reactie:

1. De Commissie adviseert om over de bestrijding van olieverontreiniging met de verantwoordelijke instanties in overleg te treden ten behoeve van actualisering van de huidige 'capaciteitsnota 2006-2010'.

Reactie Zoals in de passende beoordeling (bijlage 30 van de aanvraag) is aangegeven zal VOPAK hiervoor terzake overleg voeren met de bevoegde organen (Rijkswaterstaat, Groningen Seaports). De provincie zal aanvullend dit punt onder de aandacht van de partijen brengen. Vopak wil een bijdrage leveren in de kosten van onderzoek dat moet leiden tot een verdere verbetering van in omvang geschikt en voor het getijdengebied toegesneden olie-opruimingscapaciteit voor het Eems-Dollardgebied. Dit zou bijvoorbeeld betrekking kunnen hebben op verspreidingsmodellen of onderzoek naar innovatie in oliebestrijdingsmethoden. Vopak heeft hiervan Rijkswaterstaat schriftelijk op de hoogte gebracht. De resultaten van de bepaling van de bestrijdingscapaciteit worden betrokken bij de evaluatie van het MER.

2. De mogelijke gevolgen van de geringe toename in depositie van stikstof en SO₂ zijn een aandachtspunt in de beoordeling van het voornemen in het kader van de Nbwet.

Reactie: Wij hebben dit aspect in onze besluitvorming op basis van de Nb-wet 1998 Zie hiervoor de effectenanalyse onder Deel B III-2 Habitattypen.

Toepassing van de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure

Bij de ontvangst en behandeling van de vergunningaanvraag hebben wij de behandeling gecoördineerd laten plaatsvinden met de aanvragen die zijn ingediend op basis van de Wet milieubeheer en Wet verontreiniging oppervlaktewater.

Bij brief van 21 juli 2009 hebben Gedeputeerde Staten van Groningen de ontvangst van de vergunningaanvraag bevestigd. In dit schrijven is tevens aangegeven, dat wij hebben bepaald, dat voor deze vergunningaanvraag de procedure gevolgd zal worden als opgenomen in artikel 3.4 Awb. Gelijktijdig hebben wij, gelet op het bepaalde in artikel 42, tweede lid, van de wet, de behandeltermijn met dertien weken verlengd.

Instemming en advies

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 44, tweede lid, van de wet, hebben wij advies gevraagd aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsmond. Binnen de gestelde termijn hebben wij geen reactie ontvangen van de gemeente Eemsmond.

5. BELEID

5.1 EEMS-DOLLARDVERDRAG

Op 8 april 1960 is het Eems-Dollardverdrag ondertekend door Nederland en Duitsland.

Op 22 augustus 1996 is dit verdrag aangevuld met een Protocol tot regeling van de samenwerking met betrekking tot waterkwaliteitsbeheer en natuurbeheer in de Eemsmonding. Dit protocol is in 1998 in werking getreden. Het protocol bepaalt dat Nederland en Duitsland samenwerken op het terrein van water- en natuurbeheer in de Eemsmonding. Gestreefd wordt:

- De waterkwaliteit en de natuur in de Eemsmonding te behouden en te verbeteren;
- De ecologische functies in de Eemsmonding, in het bijzonder als werp-, rust- en zooggebied voor zeezoogdieren, met name robben, en als kinderkamer voor vis, broedgebied, alsmede rust- en overwinteringsgebied voor trekvogels, met het oog op de ecologische eenheid van watersysteem en buitendijkse gebieden te behouden, te herstellen en te verbeteren;
- In het kustgebied de natuurlijke of min of meer natuurlijke vegetatie zoals kwelders en brakke rietlanden, alsmede in het grensgebied overeenkomstig de Aanvullende Overeenkomst van 1962 bij het Eems-Dollardverdrag van 1960 de droogvallende platen inclusief de zeegrasvelden te beschermen en te onderhouden.

In principe komen de doelen van het Protocol overeen met de doelen uit ander beleid en regelgeving, zoals de Europese Kaderrichtlijn Water, de PKB Derde Nota Waddenzee en het interprovinciaal beleidsplan Waddenzeegebied. Het Protocol stelt geen nadere kaders.

5.2 RIJKSBELEID

5.2.1 DE NOTA RUIMTE

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land (www.vrom.nl; 2009).

Vanwege de unieke kwaliteiten van de Waddenzee, het grootste aaneengesloten natuurgebied van West-Europa en het grootste getijdengebied ter wereld, geldt een beschermingsregime voor de Waddenzee. De hoofddoelstelling van het nationaal ruimtelijk beleid voor de Waddenzee is:

De duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Met duurzame ontwikkeling wordt bedoeld een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder de mogelijkheden in gevaar te brengen voor de behoeftevoorziening van toekomstige generaties.

De Waddenzee is primair een natuurgebied en een uniek open landschap. De natuurlijke dynamiek van de fysische processen in de Waddenzee, op de Waddeneilanden en in de Noordzeekustzone wordt zo min mogelijk beperkt, zodat zich nieuwe platen, geulen en jonge duinen- en kustgebieden kunnen ontwikkelen. De rust, weidsheid en open horizon zijn gewaarborgd en worden hoog gewaardeerd.

Voor de economische activiteiten betekent dit, dat zij mogelijk zijn mits ze passen binnen de hoofddoelstelling voor de Waddenzee.

Het ruimtelijke beleid voor de Vogel –en Habitatrichtlijn-, Natuurbeschermingswet- en EHS-gebieden is in zijn algemeenheid gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader, het zogenoemde “nee, tenzij” regime.

5.2.2 EHS GEBIEDEN

Het Rijk streeft naar realisatie van een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden: de *Ecologische Hoofdstructuur (EHS)*. De Waddenzee en het Eems-Dollard gebieden zijn EHS-gebieden, volgens de Nota Ruimte. EHS-gebieden zijn natuurgebieden waar het *nee-tenzij principe* van toepassing is. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen niet zijn toegestaan, indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten.

Wij merken op dat de vestiging van Vopak gelegen is buiten het EHS-gebied. Er bestaat in deze geen belemmering.

5.2.3 DERDE NOTA PKB WADDENZEE OF STRUCTUURVISIE WADDENZEE

Naast de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswetgeving is de Derde Nota PKB Waddenzee (hierna PKB) van belang voor de toetsing van de onderhavige vergunning-aanvraag. Per 1 juli 2008 is de nieuwe Wet Ruimtelijke ordening in werking getreden. Op basis van het overgangsrecht wordt per 1 juli 2008 de PKB gelijkgesteld aan een structuurvisie. Voor de herkenbaarheid blijven wij dit document vooralsnog PKB Waddenzee noemen. De op grond van de PKB Waddenzee te beschermen waarden en kenmerken vloeien voort uit de hoofddoelstelling van deze PKB: de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Om dit te bereiken is het beleid gericht op de duurzame bescherming en/of een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van:

- Waterbewegingen en hiermee gepaard gaande geomorfologische en bodemkundige processen;
- Natuurlijk bodemreliëf;
- Kwaliteit van water, bodem en lucht. De water- en bodemkwaliteit dient zodanig te zijn dat verontreinigingen slechts een verwaarloosbaar effect hebben op flora en fauna;
- Biologische processen, waaronder de migratiemogelijkheden van dieren;
- Gebiedsspecifieke planten- en diersoorten;
- Foerageer-, broed- en rustgebieden van vogels, de werp-, rust- en zooggebieden van zeezoogdieren en de kinderkamerfunctie van vis;
- Landschappelijke kwaliteiten, met name rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid inclusief duisternis;
- In de bodem aanwezige archeologische waarden en in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden.

De PKB stelt meer specifiek, dat voorgenomen plannen, projecten en handelingen de afwegingskaders van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen dienen te doorlopen. Deze zijn nationaal geïmplementeerd in de Nbwet 1998 en de Flora- en Faunawet. Voor zover wettelijke regelingen zich er niet tegen verzetten, zal daarbij volgens de PKB een zelfde afweging als bij de natuurwaarden moeten worden gemaakt ten aanzien van de hierboven reeds benoemde landschappelijke kwaliteiten (die beschermd werden door de toenmalige aanwijzing als Natuurmonument). Dit uitgangspunt is inmiddels ook opgenomen in de Nbwet 1998.

Ook plannen, projecten of handelingen buiten het PKB-gebied, waarvan op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat zij afzonderlijk of in combinatie met andere plannen, projecten of handelingen significante gevolgen kunnen hebben voor op grond van de PKB te beschermen waarden en kenmerken, dienen aan de hoofddoelstelling van de PKB te worden getoetst. De wijze van toetsing vindt plaats door toepassing van reeds eerder benoemde afwegingskader.

In relatie tot de onderhavige vergunningaanvraag dient daarom met name acht te worden geslagen op de hiernavolgende beleidspassages uit de genoemde PKB:

“ De belasting van de Waddenzee met verontreinigingen en nutriënten zal worden teruggebracht overeenkomstig het landelijk waterkwaliteit- en Noordzeebeleid met speciale aandacht voor diffuse verontreinigingen en het (inter)nationaal beleid voor de lucht, de bodem en het water. Voor de lange termijn is het doel het bereiken van de streefwaarden voor water en bodem uit de Vierde Nota Waterhuishouding en het bereiken van een ‘goede toestand’ op basis van de Kaderrichtlijn Water. In de planperiode van de Vierde Nota Waterhuishouding (tot 2006) wordt er naar gestreefd voor zoveel mogelijk stoffen de minimum-kwaliteit (MTR) te realiseren.”

Uit de bij de vergunningaanvraag van VOPAK overlegde informatie blijkt dat de te vergunnen activiteiten niet in de weg staan aan dit streven, omdat het de nodige maatregelen worden genomen om te voorkomen dat er verontreiniging van zeewater zal plaatsvinden.

“Ontwikkelingsmogelijkheden op bedrijventerreinen in de nabijheid van de Waddenzee kunnen worden benut, onder de voorwaarden dat wordt voldaan aan de landelijke milieu-hygiënische normen en dat risicodragende bedrijven en/of stoffen worden toegestaan mits aangetoond wordt dat in geval van calamiteiten er geen onherstelbare schade kan worden toegebracht aan de Waddenzee”.

Uit de bij de vergunningaanvraag van VOPAK overlegde informatie blijkt dat de te vergunnen activiteiten aan deze voorwaarden voldoen, door nautische maatregelen in de sfeer van verkeersgeleiding en veiligheid op zee. Door het treffen van maatregelen in de havens wordt eveneens voorkomen dat de gevolgen van een calamiteit zich kunnen uitstrekken naar de Waddenzee.

“Bestaande havens en bedrijventerreinen direct grenzend aan de Waddenzee, uitgezonderd Den Helder, mogen niet zeewaarts worden uitgebreid”.

“Uitbreiding van havens en bedrijventerreinen, buiten de genoemde uitzonderingen, is alleen landinwaarts toegestaan. Zeewaartse aanleg of aanpassing van havendammen en veerdammen is in beginsel niet toegestaan, tenzij veiligheid of bereikbaarheid dat vereisen en mits passend binnen het afwegingskader zoals aangegeven in deze PKB”.

Uit de bij de vergunningaanvraag van VOPAK overlegde informatie blijkt dat de te vergunnen activiteiten aan deze voorwaarden voldoen, er is geen sprake van zeewaartse uitbreiding.

DEEL B

Inhoudelijke overwegingen met betrekking tot de aangevraagde vergunning

I. PASSENDE BEOORDELING

Bij de vergunningaanvraag is een aantal documenten gevoegd (zie opsomming onder 1. De aanvraag). Daarbij is tevens een document "Passende Beoordeling Uitbreiding en verdieping Eemshaven (Buro Bakker, 29 juli 2009)" gevoegd. Voor zover van toepassing verwijzen wij naar de conclusies uit deze Passende beoordeling.

II. SELECTIE VAN RELEVANTE NATUURWAARDEN

De aangevraagde activiteiten kunnen effecten hebben op verschillende beschermde natuurwaarden. Teneinde te bepalen welke natuurwaarden (instandhoudingdoelstellingen) gevolgen kunnen ondervinden van de activiteiten wordt eerst een selectie gemaakt van de natuurwaarden die (mogelijkerwijs) aangetast kunnen worden. Daarbij wordt in eerste instantie uitgegaan van de activiteiten die met deze vergunning worden vergund.

Plangebied

Het plangebied bestaat uit een deel van de westlob van de Eemshaven. De opslag wordt gebouwd direct ten zuidwesten van de Eemshaven. Het plangebied, de huidige Emmapolder, heeft een grootte van ongeveer 55 hectare en is momenteel in agrarisch gebruik. Het plangebied is gelegen buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden.

Daar het plangebied zelf buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied is gelegen, en gezien het gegeven dat het bouwterrein en de nabije omgeving voor slechts een beperkt aantal vogels geschikt is als broed-, foerageer en/of rustplaats voor vogels dient slechts te worden beoordeeld in hoeverre de bouw en het latere gebruik van de aangevraagde inrichting kan leiden tot significante verstoring van vogels in het Natura 2000-gebied, dan wel verslechtering van habitats of habitats van soorten, voor zover gelegen binnen het Natura 2000-gebied Waddenzee danwel het Eems-Dollard gebied. De soortbescherming binnen het plangebied zal plaatsvinden via de wettelijke kaders van de Flora- en faunawet.

De omvang van het effectgebied wordt bepaald door de reikwijdte van de effecten. Het meest verreikende effect bepaalt de buitengrens van het studiegebied. Aangezien niet alle habitats en soorten voor dezelfde aspecten gevoelig zijn, wordt per soortgroep een specifiek studiegebied gehanteerd.

De reikwijdte van de meeste effecten is beperkt tot Eemshaven en de directe omgeving daarvan. De bouw van de opslag vindt plaats buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Fysieke aantasting van het Natura 2000-gebied vindt derhalve niet plaats. Er vindt ook geen aantasting van habitattypen plaats nabij de Eemshaven als gevolg van de bouw.

De zeeschepen zullen gebruik maken van de vaarroute en vaargeul van de Eems. Deze vaargeul is gelegen in het betwiste gebied. Voor dit gebied is de minister van LNV bevoegd een afweging te maken op basis van de Nb-wet 1998. Een uitzondering hierop vormen de mogelijke effecten van de emissie van rookgassen vanwege de toename van vaarbewegingen. De effecten hiervan kunnen tot op vele kilometers afstand merkbaar zijn in de vorm van verhoogde deposities van onder meer stikstofverbindingen. Het gaat hier om deposities op gevoelige habitats op de Waddeneilanden. Deze effecten zullen wij wel (mee)beoordelen.

Bij de beschrijving van de verschillende effecten is steeds het effectgebied (en daarmee het studiegebied voor dat betreffende effect) beschreven.

Habitattypen

De inrichting van Vopak en met name de daarmee gepaard gaande scheepvaartbewegingen leiden tot een toename van de depositie van verzurende en vermestende stoffen in de omgeving. In de directe omgeving van de Eemshaven komen geen habitattypen voor die gevoelig zijn voor deze depositie. Op grotere afstand van de inrichting, op de Waddeneilanden, komen wel habitattypen voor die gevoelig zijn voor atmosferische depositie. Het meest verreikende effect als gevolg van deze activiteit en waarvoor habitattypen gevoelig zijn is de depositie van stikstof. De Passende beoordeling beperkt zich tot de Natura 2000-gebieden Waddenzee (duingebieden van Rottumeroog en Rottumerplaat), Duinen van Schiermonnikoog en Duinen van Ameland. Deze gebieden kennen een lage kritische depositiewaarde.

Wij zijn bevoegd tot het nemen van een besluit inzake het Natura 2000-gebied Waddenzee. Wij zullen dan ook onze beoordeling beperken tot de te verwachten effecten op het gevoelige habitat H2130 B, kalkarme Grijze duinen van Rottumeroog en/of Rottumerplaat en tevens op H 2130 B en C, kalkarme en heischrale Grijze duinen van Schiermonnikoog en Ameland en H 6230, heischrale graslanden van Schiermonnikoog en Ameland.

Vanwege de geringe bijdrage van Vopak aan de depositie op de eilanden Schiermonnikoog en Ameland kunnen negatieve effecten op andere, verder weg gelegen Natura 2000-gebieden op de overige Waddeneilanden en het vasteland op voorhand worden uitgesloten.

Dit geldt ook voor de depositie op de meest nabijgelegen Duitse Waddeneilanden (Nationalpark Niedersächsisches Wattenmeer). Op deze eilanden komen eveneens Habitattypen H2130 voor. Het gaat hier vooral om kalkarme duingebieden. Er zijn geen exacte data bekend van de in Duitsland heersende achtergronddepositie. Er zijn voldoende redenen om aan te nemen dat de achtergronddepositie, zoals bijvoorbeeld bekend op en nabij Rottumeroog, niet in aanzienlijke mate zal afwijken van de achtergronddepositie op Borkum en Memmert. Belangrijk in de afweging is dat Borkum bewoning kent. Het is dus mogelijk dat vanuit lokale bronnen al een hogere depositie is te verwachten. Memmert daarentegen is

onbewoond. Locale bronnen spelen hier dus geen rol. Het is bekend dat de Grijze duinen op Borkum zich in een redelijke conditie bevinden. Doordat het kustbeheer in Duitsland veel dynamischer is, zijn de effecten door stikstofdepositie en verdroging minder dan in Nederland. Het systeem is op de Duitse eilanden minder gevoelig. Mede gezien de zeer lage depositie vanwege het initiatief van Vopak op deze eilanden, de al te verwachten lage achtergronddepositie, kan met zekerheid worden uitgesloten dat het initiatief negatieve gevolgen zal hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor deze duingebieden. Verdere beoordeling achten wij dan ook niet aan de orde.

Vogels

Het meest verreikende effect waarvoor vogels gevoelig zijn, is verstoring door geluid.

Het studiegebied wordt dan bepaald door het gebied binnen de 45 dB(A)-contour van het initiatief. Bij de geluidswaarden hoger dan 40 dB(A) is verstoring niet uit te sluiten.

Het betreft echter slechts een kans op effecten (Consulmij, 2007). Vanaf de contour van 45 dB(A) zal er een zekere verstoring optreden. Hier wordt in deze Passende Beoordeling vanuit gegaan. Deze benadering sluit aan bij de effectenbeoordelingen van de overige initiatieven binnen de Eemshaven, zoals dat van de NUON en van RWE.

Deze geluidscontour sluit ook aan bij studies van Reijnen *et al.* 1996 en Tulp *et al.* 2005, waarin drempelwaarden werden gevonden van resp. 40 en 45 dB(A), waarboven effecten op vogels optreden. Voor steltlopers treden effecten op boven circa 45 dB(A), voor bosvogels boven circa 40 dB(A). De dichtheidsafname neemt in deze studies toe met het geluid.

In de natuurcompensatie voor de initiatieven op de Oostlob van de Eemshaven is ook uitgegaan van 45 dB(A) als geluidscontour waarbinnen effecten verwacht worden.

In dit project zal in de gebruiksfase sprake zijn van een continu geluid. Dit is echter beperkt vanwege het in werking zijn van pompen in de terminal gedurende verlading van olie.

In de bouwfase zal de maximum geluidsbelasting ook een continu karakter hebben.

De overige geluidsbelastingen tijdens de bouw zijn meer discontinu, maar zijn veel lager dan de maximum geluidsbelasting.

Dit betekent dat binnen de 45 dB(A) contour, zoals weergegeven in de Passende beoordeling, dient te worden onderzocht in hoeverre sprake kan zijn van verstoring en de mate van verstoring van vogels danwel verslechtering van habitats van deze soorten in de bouwfase respectievelijk de latere gebruiksfase.

Daarnaast zijn wij van mening dat ook het gebruik van licht in de nachtperioden kan leiden tot verstoring van het natuurlijk gedrag van vogels. Dit dient eveneens te worden onderzocht.

Uit de Passende beoordeling blijkt dat binnen de invloedssfeer van het initiatief van Vopak zich een aantal gebieden bevindt die gebruikt (kunnen) worden door vogels. Deze gebieden zijn door vogeltellers opgedeeld in specifieke telgebieden. In het geval van Vopak zijn de gebieden met de nummers WG3511, WG3512, WG4111 en WG4112 relevant.

De telgebieden WG4111 en WG4112 hebben een bijzondere rol in dezen.

Het zijn telgebieden die voor een groot deel in de Eemshaven zelf liggen. In verband met eerdere initiatieven van NUON en RWE is beoordeeld dat deze telgebieden, als gevolg van de ontwikkeling van de Eemshaven, voor vogels verloren gaan als geschikt foerageer- en rustgebied.

Vanwege dit verlies hebben de hiervoor genoemde initiatiefnemers reeds compenserende maatregelen getroffen (Koopmans *et al.*, 2009). Hierom kunnen beide telgebieden bij verdere

initiatieven worden beschouwd als opgeleverd bouwterrein en behoeven in die zin niet meer beoordeeld te worden op de aanwezige vogelwaarden.

Niet broedvogels

In de nabijheid van de Eemshaven is een groot aantal vogelsoorten geteld waarvoor de Waddenzee is aangewezen als Natura 2000-gebied. Rond het plangebied komen zowel broedgebieden als hoogwatervluchtplaatsen (hvp's) voor. Vogels die voor hun voedsel afhankelijk zijn van droogvallende wadplaten (steltlopers en in mindere mate meeuwen) trekken zich hier bij hoogwater op terug. Rond de Eemshaven komen ook droogvallende platen voor, waarop steltlopers tijdens laagwater foerageren. De Passende Beoordeling constateert dat binnen het effectgebied de volgende vogels voorkomen waarbij mogelijk effecten kunnen optreden op de instandhoudingdoelstellingen: wintertaling, slobbeend, scholekster, goudplevier, kievit, steenloper en tureluur.

Broedvogels

In en rond de Eemshaven kwamen in de afgelopen 10 jaar 28 broedvogelsoorten voor; zeven daarvan zijn als doelsoort voor de Waddenzee aangewezen. De vogelsoorten bruine kiekendief, blauwe kiekendief, kluut, bontbekplevier, strandplevier, visdief, noordse stern en velduil broeden in het havengebied, of hebben dat in het recente verleden gedaan.

Een beschrijving van de effecten op deze soorten is echter niet aan de orde. Deze waarden zullen, wanneer de effecten van Vopak merkbaar worden, al verdwenen zijn als gevolg van de activiteiten van GSP, NUON en RWE en zijn door voorgenoemde initiatiefnemers elders gecompenseerd.

Uit de informatie in de Passende beoordeling blijkt dat er, als gevolg van de bouw of het latere gebruik, mogelijk effecten kunnen optreden op de instandhoudingdoelstellingen van de volgende broedvogels: bruine kiekendief, kluut, bontbekplevier.

Zeezoogdieren

Het Eems-Dollard estuarium is voor de gewone zeehond een belangrijk verblijf-, foerageer- en voortplantingsgebied. Rond de Eemshaven bevinden zich enkele plaatsen waar zeehonden veelvuldig gebruik maken van de droogvallende platen. De dichtstbijzijnde ligplaats bevindt zich op ongeveer 3 kilometer (Sparregat/Ra). Belangrijke ligplaatsen in het Nederlandse gebied zijn de platen rond Rottum, de platen Hond en Paap in het estuarium en de platen in de Dollard. De Grijze zeehond is in de periode 2001-2006 maar sporadisch gesignaleerd op de platen in het Eemsgebied. De hoofdvaargeul loopt tussen de ligplaatsen Sparregat/Ra en Randzel door en loopt in de richting van de Noordzee langs het eiland Borkum (Consulmij, 2007).

Verstoring van zeezoogdieren kan optreden als gevolg van geluid, licht alsmede menselijke aanwezigheid.

Voor zeezoogdieren (gewone en grijze zeehond) worden voor geluid in de praktijk veel verschillende effectdrempels gehanteerd. Dit komt doordat uit onderzoek verschillende effectdrempels naar voren komen. Dit komt niet zozeer door verschillen in het onderzoek op zich, als wel in de definitie van het effect. In sommige studies wordt alertheid van zeehonden (het opheffen van de kop tijdens het rusten) als een effect beoordeeld, terwijl andere studies effect definiëren als het verlaten van de plaat door een deel van of alle zeehonden, of als bij duidelijke paniek en lang wegblijven van de plaat. Uit de meeste studies komt echter naar

voren dat er onder 45 dB(A) geen effect op zal treden. Het onderzoeksgebied bestaat daarom uit het gebied binnen de 45 dB(A)-contour tijdens de bouw- en gebruiksfase.

Inzake het onderwatergeluid wordt aangesloten bij de selectie zoals toegepast bij 'vissen'. Bij het trillen van de vingerpier sterft het onderwatergeluid op een afstand van ongeveer 5 kilometer weg tegen het achtergrondgeluid. Hiermee is tijdens deze werkzaamheden de Eemsmond voor een derde verstoord. Indien gewone of grijze zeehonden zich binnen deze straal van 5 kilometer bevinden bij aanvang van het trillen, dan is het mogelijk dat door deze exemplaren het onderwatergeluid wordt opgemerkt.

De hoeveelheid licht dat de waddenzeedijk zal bereiken als gevolg van het initiatief van Vopak is zo klein dat het niet of nauwelijks verder zal reiken. Het is te weinig om de dichtstbijzijnde rustplaatsen op 3 kilometer afstand te bereiken. Met betrekking tot verlichting zijn er geen effecten te verwachten op de gewone of grijze zeehond.

Uit de Passende beoordeling blijkt dat in het effectgebied vooral de gewone zeehond kan voorkomen. De grijze zeehond komt hier in veel mindere mate voor. Zo weinig dat er geen effecten op de grijze zeehond te verwachten zijn. Er dient derhalve te worden onderzocht in hoeverre de bouw en het latere gebruik, inclusief de vaarbewegingen kunnen leiden tot verstoring van deze soorten, de mate van verstoring danwel verslechtering van habitats van met name de gewone zeehond.

Vissen

Het meest verreikende effect waarvoor vissen gevoelig zijn, is onderwatergeluid gedurende de bouwwerkzaamheden. Mogelijke effecten als gevolg van lichtuitstraling, toename vaarbewegingen of andere versturende ingrepen sluiten wij, gezien de wijze van uitvoering van de werkzaamheden en de locatie, uit. In de Noordzee wordt het antropogeen achtergrondgeluid voornamelijk veroorzaakt door de beroepsvaart zoals vracht-, vissersschepen en veerboten. In het algemeen wordt beschreven dat het achtergrondgeluid een niveau heeft tussen de 90 tot 100 dB ref 1 μ Pa en dat dit tijdens een regenbui of het voorbijvaren van een schip kan oplopen tot een waarde tussen de 110 en 120 dB ref 1 μ Pa (BMM, 2004).

Het plaatsen van palen wordt bewerkstelligd door trillen. Er worden twee typen palen geplaatst. In totaal zullen er maximaal 9 palen worden geplaatst met een diameter van ongeveer 1,5 meter en ongeveer 50 palen met een diameter van 0,6 meter. In de Passende beoordeling wordt aangenomen dat het achtergrondgeluid niet lager zal zijn dan 110 dB ref 1 μ Pa. In totaal duurt het trillen van de vingerpier maximaal vier weken. Het trillen van 9 grote palen met een diameter van 1,5 meter neemt van deze vier weken ongeveer vier dagen in beslag. In de overige tijd worden de dunne palen getrild. In figuur 9 van de Passende beoordeling is te zien dat de contour van 110 dB ref 1 μ Pa, waar het geluid van de trilinstallatie verdwijnt tegen het achtergrondgeluid, zich ongeveer 5 kilometer over de Eems uitbreidt. De 110 dB ref 1 μ Pa contour van het trillen van de dunne palen komt niet buiten de Eemshaven.

Uit de Passende beoordeling blijkt dat in het effectgebied in elk geval de fint, de rivierprik en de zeeprik kunnen voorkomen. Voor de rivierprik en de zeeprik hebben wij geconstateerd, mede op basis van de informatie uit de Passende beoordeling, dat deze dieren niet

beschikken over een zwemblaas. Daardoor zijn deze dieren niet gevoelig voor onderwater-geluid en zullen ook niet worden verstoord als gevolg van de geluidsemissies.

Wij sluiten dan ook op voorhand uit dat voor de rivierprik en de zeeprik sprake kan zijn van significante verstoring. Ook aantasting van hun leefgebied, als gevolg van dit initiatief sluiten wij op voorhand uit. Voor de fint geldt dat deze wel beschikt over een zwemblaas en dus hinder kan ondervinden van geluidsemissies. Er dient derhalve te worden onderzocht in hoeverre de bouwwerkzaamheden kunnen leiden tot verstoring van de fint.

Nauwe korfslak

De nauwe korfslak is als habitatsoort toegevoegd aan het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied Waddenzee. Zowel op Rottumeroog als Rottumerplaat is de soort aangetroffen op de overgang tussen hoge kwelder en grijze duinen. De kritische depositiewaarden van de corresponderende habitattypen zijn respectievelijk 2500 mol N/ha/j en 940 mol N/ha/j (Van Dobben & Van Hinsberg, 2008). De achtergronddepositie op Rottumeroog en Rottumerplaat bedroeg in 2007 tussen 683 en 697 mol N/ha/j (zie tabel 1; MNP, 2008; *Grootschalige Concentratiekaarten Nederland*); Dit is lager dan de kritische depositiewaarden.

Indien de bijdrage van Vopak, welke maximaal 0,04 (scheepvaart) en 0,025 mol N/ha/j (ladende en lossende schepen) bedraagt, hierbij wordt opgeteld, is er geen sprake van overschrijding van de kritische depositiewaarden. Dit betekent dat er geen negatieve effecten op het leefgebied van de nauwe korfslak op Rottum te verwachten zijn. Verdere beoordeling achten wij dan ook niet aan de orde.

Bruinvis

Voor de bruinvis zijn alleen in relatie tot de Noordzeekustzone instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd (behoud kwaliteit en omvang leefgebied). Eventuele verstoring, als gevolg van de aangevraagde activiteiten, van enkele individuen die in de Waddenzee aanwezig zijn, zal zo gering zijn dat op voorhand geen gevolgen te verwachten zijn op het instandhoudingdoel van de bruinvis.

Verstoring van bruinvissen als gevolg van dit aangevraagde initiatief achten wij op voorhand uitgesloten.

Landschappelijke waarden, rust en duisternis

De bouw, het gebruik en regulier onderhoud van de opslag kan een aantasting betekenen van de landschappelijke schoonheid, het weidse karakter van de Waddenzee en de kenmerkende duisternis van dit gebied, alsmede een verstoring van de heersende rust. Aangezien het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' het voormalige natuurmonument 'Waddenzee I en II' volledig omsluit, zijn wij van mening dat voor wat betreft de effectbeoordeling in relatie tot het beschermd natuurmonument 'Waddenzee' in hoofdzaak verwezen kan worden naar de, ten aanzien van het Natura 2000-gebied 'Waddenzee', uitgevoerde 'passende beoordeling' en onze beoordeling hiervan.

Omdat in de oude NB-wet-besluiten geen sprake is van doelen, maar van beschrijvingen van de huidige situatie, wordt gesproken over "waarden". Omdat de Natura 2000-gebieden na aanwijzing ook onder de NB-wet vallen worden de waarden die genoemd worden in de besluiten van de natuurmonumenten niet "oude NB-wet-waarden", maar "BN-waarden" genoemd. Voor de Waddenzee gaat het om landschappelijke en abiotische waardevolle kenmerken (De minimale invloed van menselijke activiteiten op het landschap en het hierdoor een vrijwel ongeschonden en open karakter. Het weidse karakter, het vrije spel der

elementen, de voortdurende wijziging van de grenzen van land en water en de grote vormenrijkdom zijn wezenlijke kenmerken van het gebied. De in het gebied heersende rust is uniek). Er dient derhalve te worden onderzocht in hoeverre de bouw en het latere gebruik kan leiden tot onaanvaardbare aantasting van de hiervoor benoemde 'BN-waarden'.

Overigen

Scheepvaart en calamiteiten

Voor de aan- en afvoer van olieproducten wordt gebruik gemaakt van schepen.

De zeeschepen zullen daarbij gebruik maken van de vaarroute en vaargeul van de Eems. Deze vaargeul is gelegen in het betwiste gebied. Voor dit gebied is de minister van LNV bevoegd een afweging te maken op basis van de Nb-wet 1998.

In vergelijking met de te verwachten autonome ontwikkeling van de Eemshaven, is het aandeel dat Vopak levert aan de hoeveelheid scheepvaartbewegingen zeer klein. Bij een lage groei komt het neer op een bijdrage van 0,6% in 2015 en 0,7% in 2030. Bij een hoge groei wordt een bijdrage geleverd van 0,5% in 2015 en 0,4% in 2030.

In de Passende beoordeling is een analyse opgenomen van de kans op een calamiteit waarbij olietankers betrokken kunnen zijn. Daarbij wordt aangesloten bij een nautische risicostudie door het bureau Marin. Het gaat daarbij in hoofdzaak om de vaarroute die door het betwist gebied loopt. Voor zover relevant verwijzen wij naar de inhoud van deze beschrijving in de Passende beoordeling (paragraaf 3.5.7.). In de Passende beoordeling worden ook een aantal maatregelen voorgesteld om de kans op een gat in de ladingstank verder te reduceren. Deze maatregelen hebben vooral betrekking op de nautische beperkingen en liggen niet binnen onze bevoegdheid in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

Wij zullen, vanuit onze algemene bevoegdheid, bij RWS en WSV en havenautoriteiten er op aandringen om alle mogelijke maatregelen te nemen om risico's voor de natuurwaarden zoveel als mogelijk uit te sluiten door het nemen van nautische maatregelen, alsmede het paraat hebben van voldoende bestrijdingscapaciteit.

Mede gezien de zeer geringe kans op een lekkage als gevolg van een aanvaring zullen wij dit aspect verder niet in onze overwegingen meenemen. Gedeputeerde Staten van Groningen oordelen dat, met betrekking tot dit initiatief, het risico op een calamiteit, waarbij een olietanker betrokken is en waarbij olie zou kunnen vrijkomen met mogelijk significante gevolgen op natuurwaarden van de Waddenzee en het Eems-Dollard estuarium, aanvaardbaar is en geen grond om deze vergunning te weigeren.

III. EFFECTENANALYSE

Zowel de bouw als het in productie hebben van de nieuwe lage doorzetterterminal van Vopak, voor de opslag van strategische voorraden vloeibare, kan effecten hebben op verschillende beschermde natuurwaarden. De effectbeoordeling richt zich dan ook op de effecten van de activiteiten naar aanleiding van het aangevraagde initiatief, zowel in de bouwfase als in de

gebruiksfase (inclusief het regulier onderhoud). Bij de beoordeling van de effecten wordt de volgende indeling aangehouden:

- Instandhoudingdoelstelling
- Effecten tijdens de bouwfase
- Effecten tijdens de gebruiksfase
- Effecten van de scheepvaart (voor zover relevant)
- Conclusie

III-1 HABITATTYPEN

De reikwijdte van de meeste effecten is beperkt tot de Eemshaven en de directe omgeving daarvan. Het studiegebied waarbinnen de effecten worden beoordeeld, is in de passende beoordeling bepaald door het gebied waar meer dan een bepaald niveau stikstofdepositie per jaar op zal treden. Dit aangezien de depositie van stikstof als het meest verreikende effect wordt gezien, waarvoor habitats gevoelig zijn. De Passende beoordeling beperkt zich dan ook tot stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden die een lage kritische depositiewaarde kennen, namelijk: Duinen van Rottumeroog en Rottumerplaat, Duinen van Schiermonnikoog en Duinen van Ameland. Deze gebieden kennen een lage kritische depositiewaarde.

Het betreft de volgende habitats: H2130 B (Grijze duinen, kalkarm van Rottumeroog en/of Rottumerplaat); 940 mol/ha/jr, H 2130 B en C, (Grijze duinen, kalkarm en heischraal van de Duinen van Schiermonnikoog en Ameland); 940 mol/ha/jr resp 770 mol/ha/jr en H 6230 (Heischrale graslanden van de Duinen van Ameland); 830 mol/ha/jr.

III-1.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLINGEN

De instandhoudingdoelstellingen voor habitatype H2130 B (Grijze duinen, kalkarm van Rottumeroog en/of Rottumerplaat) en habitatype H 2130 B en C, (Grijze duinen kalkarm en heischraal van de Duinen van Schiermonnikoog en Ameland) en H 6230 (Heischrale graslanden van de Duinen van Ameland) zijn gericht op verbetering van zowel het oppervlakte areaal als de kwaliteit van de gebieden.

III-1.2 EFFECTEN

Bouwfase

Depositie

Met betrekking tot de depositie van verzurende en vermestende stoffen kan gesteld worden, dat de waarden behorende bij het initiatief van Vopak dusdanig klein zijn, dat deze te verwaarlozen zijn. Het gaat hier om slechts geringe emissie van verbrandingsmotoren die gebruikt worden tijdens de bouwwerkzaamheden. Deze emissies vallen geheel weg in de bestaande achtergronddepositie. Er zullen op geen van de habitattypen die gevoelig zijn en binnen de invloedssfeer van het initiatief liggen effecten optreden. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingsdoelen voor de habitattypen van de Waddenzee of de waddeneilanden.

Gebruiksfasen

Immissie en depositie

VOS-immissie

Vanuit de opslagtanks zal emissie van Vluchtige Organische Stoffen (VOS) optreden.

Dit

draagt bij aan de vorming van ozon, dat negatieve effecten kan hebben op planten.

De ozonconcentraties in het noorden van Nederland bedroegen in de periode 2003-2007 tussen 6.000 en 9.000 $\mu\text{g}/\text{m}^3 \times \text{uur}$. De streefwaarde voor de bescherming van vegetatie is 18.000 $\mu\text{g}/\text{m}^3 \times \text{uur}$, gemiddeld over vijf jaar. De ozonconcentraties in Nederland blijven sinds 1995 ruim onder deze streefwaarde. Daarom worden negatieve effecten op de habitattypen van Natura 2000-gebieden uitgesloten..

Benzeen is een van de VOS die vrijkomen vanuit de opslagtanks. Bij zeer hoge concentraties van benzeen zouden effecten op planten kunnen optreden. De achtergrondconcentratie voor benzeen in de omgeving van de Eemshaven bedraagt 0,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ in het toetsjaar 2011. De maximale jaargemiddelde bijdrage van de inrichting aan de achtergrondconcentratie bedraagt 0,031 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. De totale concentratie blijft hiermee ruim onder de Europese grenswaarde van 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. De totale concentratie blijft tevens ver onder de concentratie van 10.000 mg/m^3 , waarbij acute effecten op planten zijn geconstateerd.

Negatieve effecten op habitattypen van Natura 2000-gebieden in de omgeving van de Eemshaven zijn daardoor uitgesloten.

Stikstofdepositie Waddeneilanden

Tijdens het laden en lossen worden door schepen die in de haven liggen verzurende en vermestende stoffen uitgestoten. Deze stoffen kunnen in de omgeving neerslaan als depositie. De bijdrage van Vopak is echter zeer gering ($< 0,025 \text{ mol/ha/jr}$, gemeten op Rottumeroog). Deze bijdrage is zo gering dat deze alleen via een modelmatige berekening kan worden bepaald. In het veld is deze bijdrage niet waarneembaar. Mede gezien de hier al bestaande lage achtergronddepositie is deze bijdrage derhalve verwaarloosbaar.

De achtergronddepositie op Ameland en Schiermonnikoog overschrijdt in de berekeningen op bepaalde momenten de kritische depositiewaarde voor het habitatype H2130-C (770 mol/ha/jr). Tevens wordt de kritische depositie van de habitattypen H2130-B (940 mol/ha/jr) gedurende de meerjarige reeks enkele malen overschreden op zowel de eilanden Ameland en Schiermonnikoog. Op Ameland komt ook het habitatype H6230 (Heischrale graslanden) voor met een kritische depositiewaarde van 830 mol/ha/jr . De berekende depositie op deze eilanden, als gevolg van het initiatief van Vopak is nog lager dan de bijdrage op Rottumeroog. Deze depositie valt weg binnen de natuurlijke fluctuaties van de achtergronddepositie en is feitelijk niet meer waarneembaar.

Depositie van potentieel zuur

Depositie van zwaveldioxide was in het verleden een belangrijke oorzaak van verzuring. Sinds de jaren negentig van de vorige eeuw is de emissie van zwavel met 68% gedaald en speelt nu geen rol van betekenis meer.

Een verhoging van de zwaveldepositie versterkt de verzuring van ecosystemen.

Bij het vaststellen van de kritische depositiewaarden voor stikstof is hier rekening mee gehouden door de invloed van zure depositie mee te wegen. De praktijk is dat in de afgelopen decennia de zwaveldepositie zeer sterk is afgenomen tot bijna natuurlijke waarden. De achtergrondwaarden zijn daarmee dusdanig laag dat de invloed op duingebieden momenteel verwaarloosbaar is. De extra zuurdepositie op de Waddeneilanden als gevolg van Vopak (schepen) is bovendien dusdanig klein (maximaal 0,12 mol H⁺/ha/jaar) dat de kritische waarde voor stikstofdepositie hier niet door wordt beïnvloed. Het is daarom uitgesloten dat er bij de huidige lage achtergronddeposities van zuur op Natura 2000-gebieden Waddenzee, Duinen Schiermonnikoog en Duinen Ameland negatieve effecten zullen optreden die het gevolg zijn van de extra depositie door Vopak.

Scheepvaart

Depositie

Er is in de Passende beoordeling in kaart gebracht wat voor gevolgen de emissies van varende schepen hebben voor de atmosferische depositie in de omgeving van de vaarroutes en op de Waddeneilanden.

In de directe omgeving van de haven en de vaarroute komen geen voor verzuring of vermisting gevoelige habitattypen voor. Er is daarom geen sprake van negatieve effecten.

De bijdrage van Vopak, op Rottumeroog bedraagt maximaal 0,04 mol N/ha/jr. als gevolg van de scheepvaart van en naar de inrichting. Deze bijdrage is zo gering dat deze alleen via een modelmatige berekening kan worden bepaald. In het veld is deze bijdrage niet waarneembaar. Mede gezien de hier al bestaande lage achtergronddepositie is deze bijdrage derhalve verwaarloosbaar. De gemiddelde bijdrage op de overige eilanden is gelijk of lager. De verwachte jaarlijkse totale zuurdepositie bedraagt 0,14 mol/ha op Rottumeroog. De gemiddelde bijdrage op de overige eilanden is gelijk of lager.

III-1.3 CONCLUSIE

De stikstofdepositie op de eilanden is zo gering dat er geen sprake is van meetbare of merkbare ecologische effecten.

Wij concluderen, mede op basis van de door aanvrager ingediende Passende beoordeling, dat er geen verslechtering zal optreden op de habitattypes H2130 B Grijze duinen, kalkarm van Rottumeroog en/of Rottumerplaat, H 2130 B en C, Grijze duinen kalkarm en heischraal van de Duinen van Schiermonnikoog en Ameland en habitatype H 6230 Heischrale graslanden van de Duinen van Ameland als gevolg van het initiatief van Vopak. Er is geen strijdigheid met de instandhoudingdoelstellingen voor deze habitattypen.

III-2 VOGELS

Voor de effecten op de geselecteerde vogelsoorten geldt dat deze het sterkst zullen zijn tijdens de bouwfase en met name vanwege geluidsverstoring. Wij beschouwen hieronder de vogels als benoemd bij de selectie van natuurwaarden (Deel B-II). Daarvoor beschouwen wij eerst andere mogelijke effecten die kunnen leiden tot gevolgen voor vogels in het algemeen.

III-2.1 VOGELS - ALGEMEEN

Bouwfase

Optische verstoring

In verband met de optische verstoring wordt er niet verwacht dat er effecten zullen optreden. Het beeld van de Eemshaven wordt reeds gedomineerd door een industriële bebouwing. Hiertegen zullen extra machines en mensen wegvallen. Er is geen sprake van tegenstrijdigheid met de instandhoudingdoelstellingen van alle vogelsoorten waar de Waddenzee als Natura 2000-gebied is aangewezen als gevolg van optische verstoring door machines en mensen tijdens de bouwfase.

Verstoring door licht

De bouwfase zorgt voor een zeer kleine bijdrage van verlichting op meetpunten 2 (noord), 6 (zuid), 7 (zuid) en 8 (oost). Behalve de extra verlichting op punt 8 geldt voor alle punten dat de toevoeging bijdraagt aan een reeds relatief hoog achtergrondniveau. De relatieve bijdrage is zeer klein. Effecten op vogels zullen hierdoor niet optreden.

Verstoring door geluid in de bouwfase en verlies van areaal en voedselgebieden

Tijdens de bouwfase zal er geluid geproduceerd worden. De contouren van de 45 dB(A) zullen echter ruim binnen de grenzen van de Eemshaven blijven en de grens van het Natura 2000-gebied nooit overschrijden. Direct achter de Eemhaven liggen droogvallende wadplaten en kwelders die voor vogels van een relatief groot belang zijn als foerageergebied. Vogels die hier foerageren zijn gevoelig voor verstoring. Gezien de afschermende werking van de dijk en de afstand en de beperkte omvang van de geluidsemissies zijn wij van mening dat op voorhand al een significante verstoring kan worden uitgesloten. Uit de Passende beoordeling maken wij op dat vooral vogels als scholekster, steenloper en andere waadvogels mogelijk verstoord kunnen worden. In de soortspecifieke beoordeling gaan wij hier verder op in.

Door de aanleg van de doorzetterterminal zal mogelijk ook areaalverlies of verlies van voedselgebieden voor een aantal vogelsoorten kunnen optreden. Deze eventuele effecten worden in de volgende paragraaf verder uitgewerkt

Gebruiksphase

Verstoring door geluid in de gebruiksphase

Omdat de terminal al in werking treedt na het afronden van de eerste fase, zullen de geluidsniveaus het sterkst zijn gedurende fase vier van de aanleg. Dan wordt het deel dat het meest dichtbij de grens met het Natura 2000-gebied ligt afgebouwd en is de terminal tegelijkertijd in werking. De representatieve bedrijfssituatie zal dus minder geluid produceren dan fase vier van de bouwfase. De contouren van de 45 dB(A) zullen ruim binnen de grenzen van de Eemshaven blijven. Hierom wordt verwacht dat er geen vogels verstoord zullen worden door het geluid van de representatieve bedrijfssituatie.

Verstoring door licht

Op meetpunten 2, 6, 7 en 8 gelden exact dezelfde waarden voor de gebruiksphase als voor de bouwfase. Uit de vergunningaanvraag blijkt dat de technische specificaties met de bijbehorende berekende waarden in lux ten tijde van het opstellen van de Passende Beoordeling nog niet volledig waren. Door initiatiefnemer is aangegeven dat er pas bij de

detail-engineering een volledig lichtplan opgesteld kan worden. Wij hebben, mede op basis van de Passende beoordeling en de bij ons provinciaal apparaat aanwezige deskundigheid, wel met zekerheid kunnen vaststellen dat significante verstoring vanwege lichtuitstraling zal uitblijven. Vanuit het voorzorgbeginsel zijn wij echter wel gehouden om maatregelen voor te schrijven om onnodige en ongewenste lichtuitstraling te minimaliseren en daarmee ook onnodige verstoring van vogels te voorkomen. In hoofdstuk B-VI (Mitigatie) gaan wij hier verder op in.

Scheepvaart

Het aantal zeeschepen dat voor Vopak over de vaargeul zal varen is zeer klein ten opzichte van de bestaande en toekomstige scheepvaart naar de Eemshaven. De toename van de scheepvaart is in alle gevallen minder dan 1% van de autonome ontwikkeling van de scheepvaart naar de Eemshaven.

In de volgende paragraaf wordt beschreven of en in welke mate er wordt verwacht dat er ten aanzien van geluid en/of licht tijdens de bouwfase, tijdens de gebruiksfase (inclusief eventueel verlies van areaal en voedselgebieden) alsmede van verstoring door scheepvaart, voor zover wij hier bevoegd voor zijn, effecten optreden voor de in het hoofdstuk B-II geselecteerde vogelsoorten.

III-2.2 VOGELS - SPECIFIEK

III-2.2.1 WINTERTALING

III-2.2.1.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Niet broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 5000 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.1.2 EFFECTEN

De wintertaling komt met gemiddeld 92 exemplaren voor in het telgebied WG3511, het buitendijkse telgebied. De wintertaling maakt gebruik van droogvallende wadplaten om te foerageren en zo ook van de droogvallende wadplaten achter de dijk. Hoewel de landelijke staat van instandhouding op het populatieaspect beoordeeld is als matig ongunstig, wordt door SOVON de laatste 10 jaren weer een stijgende lijn geconstateerd. Dit wordt bevestigd door het Watervogelrapport 2006-2007. Hier wordt echter ook opgemerkt dat de stijgende lijn in alle gebieden in Nederland doorzet behalve in de Waddenzee. In de Waddenzee is de soort het gehele jaar present. De laagste aantallen zijn aanwezig in de maanden mei – juli, de hoogste in september – december.

Uit de Passende beoordeling blijkt dat, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de latere gebruiksfase, er nauwelijks verstoring zal optreden van eventueel in de nabijheid aanwezige wintertalingen. Er wordt met zekerheid uitgesloten dat de verstoring verder zal gaan dan enkele individuen. Significante verstoring is derhalve uitgesloten.

III-2.2.1.3 CONCLUSIE

Omdat de geluidscontour de grens met het Natura 2000-gebied niet overschrijdt, zijn negatieve effecten wat dit betreft op de wintertaling uitgesloten. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingdoelstelling voor deze soort.

III-2.2.2 SLOBEEND

III-2.2.2.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Niet broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 750 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.2.2 EFFECTEN

De landelijke staat van instandhouding van de slobbeend is beoordeeld als gunstig. Er wordt ook verwacht dat de soort zich verder zal uitbreiden als gevolg van de ingezette verbetering van de waterkwaliteit in ons land. In de nabijheid van het plangebied, in telgebied WG3511, zijn 68 dieren geteld, dit is 9,1% het instandhoudingsdoel. Uit de Passende beoordeling blijkt dat, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de latere gebruiksfase, er nauwelijks verstoring zal optreden van eventueel in de nabijheid aanwezige slobbeenden. Er wordt met zekerheid uitgesloten dat de verstoring verder zal gaan dan enkele individuen. Significante verstoring is derhalve uitgesloten.

III-2.2.2.3 CONCLUSIE

Omdat de geluidscontour, zowel tijdens de bouw als tijdens de gebruiksfase, de grens met het Natura 2000-gebied niet overschrijdt, zijn negatieve effecten wat dit betreft op de slobbeend uitgesloten. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingdoelstelling voor deze soort.

III-2.2.3 SCHOLEKSTER

III-2.2.3.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Niet broedvogel: Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 140000 - 160000 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.3.2 EFFECTEN

De scholekster komt met gemiddeld 4409 exemplaren voor in het telgebied WG3511. Dit houdt 2,9% van het instandhoudingsdoel voor de Waddenzee in. Tevens is voor de scholekster een verbeteringdoelstelling opgesteld, in verband met de zeer ongunstige staat van instandhouding van deze soort. Deze zeer ongunstige staat heeft te maken met een achteruitgang van het leefgebied van deze soort. Tevens resulteert deze zeer ongunstige staat erin dat er geen enkele verdere achteruitgang getolereerd kan worden. De laagste aantallen bevinden zich in het Waddengebied in de maanden mei-juni. Deze zijn het hoogst in de periode van augustus tot februari, maar de soort is het gehele jaar aanwezig. Uit de Passende beoordeling blijkt dat, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de latere gebruiksfase, er nauwelijks verstoring zal optreden van eventueel in de nabijheid aanwezige scholeksters. Er wordt met zekerheid uitgesloten dat de verstoring verder zal gaan dan enkele individuen. Significante verstoring is derhalve uitgesloten.

III-2.2.3.3 CONCLUSIE:

Omdat de geluidscontour, zowel tijdens de bouw als tijdens de gebruiksfase, de grens met het Natura 2000-gebied niet overschrijdt, zijn negatieve effecten wat dit betreft op de scholekster uitgesloten. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingdoelstelling voor deze soort.

III-2.2.4 STEENLOPER

III-2.2.4.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING:

Niet broedvogel: Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2300 - 3000 vogels (seizoensgemiddelde)

III-2.2.4.2 EFFECTEN

Hoewel de steenloper een gestage afname in aantal heeft laten zien, is er sinds een aantal jaren weer een duidelijk positieve trend waargenomen. In telgebied WG3511 komen gemiddeld 23 exemplaren voor. Voor de steenloper is, wat betreft het leefgebied, een verbeteringsdoelstelling opgesteld. Deze verbetering is gericht op het voedselgebied van de Steenloper. Deze voedselgebieden bestaan uit de mossel- en kokkelbanken in de Wadden-zee die in areaal aanzienlijk zijn afgenomen. Het initiatief van Vopak heeft geen invloed op deze voedselgebieden. Uit de Passende beoordeling blijkt dat, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de latere gebruiksfase, er nauwelijks verstoring zal optreden van eventueel in de nabijheid aanwezige steenlopers. Er wordt met zekerheid uitgesloten dat de verstoring verder zal gaan dan enkele individuen. Significante verstoring is derhalve uitgesloten.

III-2.2.4.3 CONCLUSIE

Omdat de geluidscontour, zowel tijdens de bouw als tijdens de gebruiksfase, de grens met het Natura 2000-gebied niet overschrijdt, zijn negatieve effecten wat dit betreft op de steenloper uitgesloten. Het initiatief kan evenmin invloed uitoefenen op de voedselgebieden van de steenloper. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingdoelstelling voor deze soort.

III-2.2.5 GOUDPLEVIER

III-2.2.5.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Niet broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 19200 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.5.2 EFFECTEN

De goudplevier heeft landelijk een zeer ongunstige staat van instandhouding. In telgebied WG3512 komt de soort voor met 1,5% van het instandhoudingsdoel. De zeer ongunstige staat wordt deels toegeschreven aan het verdwijnen van geschikt foerageergebied. Het foerageergebied van de goudplevier is agrarisch gebied en dan specifiek oude graslanden die rijk zijn aan bodemleven. Deze graslanden zijn steeds minder te vinden, waardoor de Goudplevier in aantal achteruit gaat. Telgebied WG3512 omvat gedeeltelijk het plangebied waar de terminal zal worden gebouwd. In principe is het mogelijk

dat er areaal van de goudplevier wordt ingenomen door het initiatief van Vopak. Eerder is echter al opgemerkt dat het plangebied en de delen eromheen momenteel voornamelijk in gebruik zijn als akkerland en niet als grasland. Derhalve kan worden geconstateerd dat er geen areaal van de goudplevier verloren zal gaan. Uit de Passende beoordeling blijkt dat, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de latere gebruiksfase, er nauwelijks verstoring zal optreden van eventueel in de nabijheid aanwezige goudplevieren. Er wordt met zekerheid uitgesloten dat de verstoring verder zal gaan dan enkele individuen. Significante verstoring is derhalve uitgesloten.

III-2.2.5.3 CONCLUSIE

Omdat de geluidscontour, zowel tijdens de bouw als tijdens de gebruiksfase, de grens met het Natura 2000-gebied niet overschrijdt, zijn negatieve effecten wat dit betreft op de goudplevier uitgesloten. Er gaat door het initiatief van Vopak geen areaal van de goudplevier verloren. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingdoelstelling voor deze soort.

III-2.2.6 KIEVIT

III-2.2.6.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Niet broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10800 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.6.2 EFFECTEN

De matig ongunstige staat van instandhouding van de kievit heeft dezelfde oorzaak als bij de goudplevier. Ook deze soort heeft steeds minder areaal, waar hij kan foerageren en wordt daarom wat betreft het toekomstperspectief beoordeeld als matig ongunstig. In het telgebied WG3512 is een aantal kievitten vastgesteld in een omvang van 1,5% van het instandhoudingsdoel. De soort foerageert hier net als de goudplevier op de graslanden binnen het telgebied. Binnen en in de directe nabijheid van het plangebied bevinden zich voornamelijk akkers en geen graslanden. Derhalve kan geconcludeerd worden dat het voedselgebied van de kievit niet wordt verminderd. Uit de Passende beoordeling blijkt dat, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de latere gebruiksfase, nauwelijks verstoring zal optreden van eventueel in de nabijheid aanwezige kievitten. Er wordt met zekerheid uitgesloten dat de verstoring verder zal gaan dan enkele individuen. Significante verstoring is derhalve uitgesloten.

III-2.2.6.3 CONCLUSIE:

Omdat de geluidscontour, zowel tijdens de bouw als tijdens de gebruiksfase, de grens met het Natura 2000-gebied niet overschrijdt, zijn negatieve effecten wat dit betreft op de kievit uitgesloten. Er gaat door het initiatief van Vopak geen voedselgebied van de kievit verloren. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingdoelstelling voor deze soort.

III-2.2.7 TURELUUR

III-2.2.7.1 INSTANDHOUDINGSDOEL

Niet broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 16500 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.7.2 EFFECTEN:

Tijdens de trek concentreren de grootste aantallen tureluurs zich in de Waddenzee en in het Deltagebied. Gedurende de overwinteringsperiode herbergt de Waddenzee 80% van de Nederlandse populatie. De trend is sinds de jaren zeventig redelijk stabiel, wat onder meer te danken is aan positieve ontwikkelingen in het Waddengebied. In het getijdengebied foerageert de tureluur voornamelijk op slikkige bodems en droogvallende platen en doet dat ook 's nachts. In het binnenland wordt veel gebruik gemaakt van waterrijke gebieden, maar ook vochtige graslanden. Hier heeft de soort veel baat bij niet te intensief beheerde graslanden. Het aantal Tureluurs in Nederland is redelijk stabiel. Vanwege de verwachte, verder intensivering van de landbouw is het toekomstperspectief van de tureluur echter beoordeeld als matig ongunstig. In de nabijheid van het plangebied bevindt zich gemiddeld 214 tureluurs binnen het telgebied WG3511. Dit is 1,3% van het instandhoudingsdoel. De beoordeling van een landelijke matig ongunstige staat van instandhouding is gelegen in de verwachting van een achteruitgang van geschikt foerageergebied in agrarisch gebied. Het hoge aantal tureluurs in de nabijheid van het plangebied, bevindt zich buitendijks en niet in het plangebied van Vopak zelf. Dit gebied is niet van wezenlijk belang voor de gunstige instandhouding van de soort. Uit de Passende beoordeling blijkt dat, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de latere gebruiksfase, er nauwelijks verstoring zal optreden van eventueel in de nabijheid aanwezige tureluurs. Er wordt met zekerheid uitgesloten dat de verstoring verder zal gaan dan enkele individuen. Significante verstoring is derhalve uitgesloten.

III-2.2.7.3 CONCLUSIE

Het initiatief van Vopak draagt niet bij aan de matig ongunstige staat van instandhouding van de tureluur. Er gaat door het initiatief van Vopak geen voedselgebied van de tureluur verloren. Omdat de geluidscontour, zowel tijdens de bouw als tijdens de gebruiksfase, de grens met het Natura 2000-gebied niet overschrijdt, zijn negatieve effecten wat dit betreft op de tureluur uitgesloten. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingdoelstelling voor deze soort.

III-2.2.8 BRUINE KIEKENDIEF

III-2.2.8.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

III-2.2.8.2 EFFECTEN

Het laatste broedgeval van de bruine kiekendief in directe nabijheid van het plangebied stamt uit het jaar 1998. Sindsdien is de soort er wel nog foeragerend waargenomen, maar niet meer broedend. Binnen het plangebied zijn reeds vele werkzaamheden gaande. De bruine kiekendief is zeer verstoringgevoelig als broedvogel en is sindsdien niet meer binnen het plangebied tot broeden gekomen. Het broedgebied voor deze vogelsoort is al verloren gegaan vanwege andere initiatieven in de Eemshaven. Het initiatief van Vopak heeft hier geen aandeel in en leidt niet tot aantasting van de aanwezige (broed)habitat van de bruine kiekendief. Uit de Passende beoordeling blijkt dat, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de latere gebruiksfase, er nauwelijks verstoring zal optreden van eventueel in de nabijheid aanwezige bruine kiekendieven. Er wordt met

zekerheid uitgesloten dat de verstoring verder zal gaan dan enkele individuen. Significante verstoring is derhalve uitgesloten.

III-2.2.8.3 CONCLUSIE

Het initiatief van Vopak draagt niet bij aan een verdere aantasting van de aanwezige (broed)habitat van de bruine kiekendief. Er wordt met zekerheid uitgesloten dat de verstoring verder zal gaan dan enkele individuen. Significante verstoring is derhalve uitgesloten. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingdoelstelling voor deze soort.

III-2.2.9 KLUUT

III-2.2.9.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Broedvogel: Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 3.800 paren.

III-2.2.9.2 EFFECTEN

De helft van de Nederlandse kluten broedt in het waddengebied. Zij broeden verspreid over het hele Waddengebied met een duidelijk zwaartepunt op het gevarieerde grasland op de kwelders langs de kust van het vasteland. De populatie neemt af. Met name verbetering van de kwaliteit van het leefgebied verdient hier aandacht om verdere achteruitgang van de populatie tegen te gaan. De soort verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie. De kluut heeft met op ruime schaal gebroed in het rietmoeras in de oostlob van de Eemshaven.

Hier hebben in 2003 nog ruim 100 paren gebroed. Dichterbij het plangebied zijn in 2001 en 2002 nog enkele paren tot broeden gekomen. Het instandhoudingsdoel voor de kluut als broedvogel bedraagt 3800 paren. De directe omgeving van het plangebied is niet meer geschikt als broedlocatie voor grote aantallen kluten. Gezien het huidige agrarische karakter van het plangebied is het gebied ook nooit geschikt geweest als broedhabitat.

Het initiatief van Vopak kan dus niet leiden tot afname van de broedhabitat van de kluut. Uit de Passende beoordeling blijkt dat, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de latere gebruiksfase, er geen verstoring zal optreden van eventueel in de nabijheid aanwezige kluten. Significante verstoring is derhalve uitgesloten.

III-2.2.9.3 CONCLUSIE

Het initiatief van Vopak leidt niet tot afname van (broed)habitat van de kluut. Er wordt met zekerheid uitgesloten dat de verstoring verder zal gaan dan enkele individuen. Significante verstoring is derhalve uitgesloten. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingdoelstelling voor deze soort.

III-2.2.10 BONTBEKPLEVIER

III-2.2.10.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 60 paren.

III-2.2.10.2 EFFECTEN

De bontbekplevier broedt verspreid over het hele Waddengebied op zeer spaarzaam begroeide plaatsen langs kusten. Ook kunstmatig ontstane kale terreinen worden snel in gebruik genomen. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie. Voor de bontbekplevier geldt hetzelfde als voor de kluut. In 1999 en 2001 zijn er nog enkele broedgevallen geregistreerd direct te noorden van het plangebied. Het instandhoudingsdoel is gericht op een broedpopulatie van 60 paren. Het broedgebied in de nabijheid van het plangebied heeft zijn geschiktheid verloren bij het verder ontwikkelen van het terrein van en om de Eemshaven. Het initiatief van Vopak kan dus niet leiden tot afname van de broedhabitat van de bontbekplevier. Uit de Passende beoordeling blijkt dat, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de latere gebruiksfase, er geen verstoring zal optreden van eventueel in de nabijheid aanwezige bontbekplevieren. Significante verstoring is derhalve uitgesloten.

III-2.2.10.3 CONCLUSIE

Het initiatief van Vopak leidt niet tot afname van (broed)habitat van de bontbekplevier. Er wordt met zekerheid uitgesloten dat de verstoring verder zal gaan dan enkele individuen. Significante verstoring is derhalve uitgesloten. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingdoelstelling voor deze soort.

III-3 ZEEHONDEN

Uit de passende beoordeling blijkt dat de aangevraagde activiteiten van Vopak effecten kunnen hebben op zowel de grijze als de gewone zeehond. Omdat mogelijke effecten voor beide soorten nagenoeg gelijk zijn, worden deze hieronder voor beide zeehondensoorten tegelijk behandeld. Daarbij houden wij in onze afweging rekening met het feit dat de Grijze zeehond op de oostelijke ligplaatsen spaarzaam voorkomt. De laatste jaren is er een groepje zeehonden dat gebruik maakt van de platen bij Borkum. Het gaat om een groepje van 20 tot 30 individuen. Er zijn ook geboortes van jongen waargenomen. Verwacht wordt, dat het aantal grijze zeehonden in de oostelijke Waddenzee de komende jaren zal gaan groeien. Wij merken daarbij ook op dat voor een afweging voor de effecten in het betwist gebied als gevolg van de scheepvaart de minister van LNV bevoegd is.

III-3.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

De instandhoudingdoelstelling voor de grijze zeehond is gericht op het behoud van de kwaliteit en omvang van het leefgebied. Behoud van de huidige populatie is gewenst. De instandhoudingdoelstelling voor de gewone zeehond is gericht op het behoud van de kwaliteit en omvang van het leefgebied. Hiernaast is groei van de huidige populatie gewenst.

III-3.2 EFFECTEN

Bouwfase

Optische verstoring

De dichtstbijzijnde ligplaats voor zeehonden bevindt zich op een afstand van ongeveer drie kilometer. Op deze afstand zijn de toegenomen hoeveelheid aan groot materieel niet zichtbaar, zodat er geen optische verstoring zal optreden bij de rustende zeehonden. Tevens bevindt de waddendijk zich tussen het plangebied en de ligplaatsen, waardoor er nog een extra visuele barrière wordt opgeworpen. Er zijn geen effecten op de grijze of gewone zeehonden te verwachten als gevolg van een optische verstoring.

Verstoring door licht

Het plangebied ligt ten zuiden van de dichtstbijzijnde zeehondenligplaats. Uit de passende beoordeling blijkt dat de toename in verlichting tijdens de bouwfase te verwaarlozen is met betrekking tot de rustende zeehonden. Derhalve zijn er geen effecten te verwachten met betrekking tot verstoring door licht op de zeehonden tijdens de bouwfase.

*Verstoring door geluid**Bovenwatergeluid*

De dichtstbijzijnde ligplaats voor zeehonden bevindt zich op een afstand van ongeveer 3 kilometer. De 45 dB(A) contouren van het maximale bouwgeluid in bouwfase één, waarbij de vingerpier wordt getrild en de buisleidingen worden gegraven, reiken niet over de waddendijk. Dit geluid overlapt derhalve niet met de zeehondenrustplaats die op 3 kilometer afstand gelegen is.

Onderwatergeluid

Zeehonden hebben een goed gehoor. Het onderwatergeluid veroorzaakt door het trillen van de vingerpier kan voor verstoring zorgen op het moment dat een zeehond zich onder water in de nabijheid van het plangebied bevindt.

Eerder is al gezien dat het trillen van de vingerpier op een afstand van ongeveer 5 kilometer wegsterft tegen het achtergrondgeluid. Indien gewone of grijze zeehonden zich binnen deze straal van 5 kilometer bevinden bij aanvang van het trillen, dan is het mogelijk dat door deze exemplaren het geluid wordt opgemerkt. Tijdens een storm of zware regenbui kan het achtergrondgeluid onder water oplopen tot 120 dB re 1 μ Pa. Met andere woorden dit is een geluidsniveau dat ook in de natuurlijke situatie voorkomt. Gehoorschade kan optreden vanaf 160 dB re 1 μ Pa en ernstige gehoorschade (doofheid) vanaf 180 dB re 1 μ Pa (Consulmij, 2007). De contour van 160 dB re 1 μ Pa zal zich tijdens het trillen van de vingerpier niet buiten de Eemshaven bevinden. Desalniettemin concludeert de Passende beoordeling dat er mogelijk enkele exemplaren in de Eemshaven zicht kunnen ophouden ten tijde van het trillen. Deze exemplaren kunnen mogelijk gehoorschade oplopen als gevolg van het trillen van de vingerpier. Door het toepassen van mitigerende maatregelen is het mogelijk om deze schade te beperken of te voorkomen. Wij zijn derhalve van mening dat, vanuit het voorzorgsbeginsel, gewenst is om hiervoor mitigerende maatregelen toe te passen. In hoofdstuk B-VI (mitigatie) gaan wij hier verder op in.

Gebruiksfasen*Verstoring door geluid*

Tijdens de gebruiksfase is er geen sprake van onderwatergeluid. Het geluid tijdens de gebruiksfase wordt veroorzaakt door de generatoren aan boord van de aangemeerde schepen en de werkende pompinstallaties die de producten verladen. De dichtstbijzijnde ligplaats van Gewone zeehonden bevinden zich op ongeveer 3 kilometer. De rustende zeehonden zullen het geluid tijdens de gebruiksfase niet kunnen horen en worden er dus ook niet door verstoord. Verstoring van zeehonden wordt uitgesloten.

Verstoring door licht

De hoeveelheid licht dat de waddenzeedijk zal bereiken als gevolg van het initiatief van Vopak is zo klein dat het niet of nauwelijks verder zal reiken. Het is te weinig om de dichtstbijzijnde rustplaatsen op 3 kilometer afstand te bereiken. Met betrekking tot

verlichting zijn er geen effecten te verwachten op de gewone of grijze zeehond.

III-3-3 CONCLUSIE

Het is mogelijk dat zeehonden die tijdens het trillen van de vingerpier in de Eemshaven bevinden gehoorsschade kunnen oplopen. Daarom is het belangrijk hier goede mitigerende maatregelen voor te nemen. Er is sprake van enige strijdigheid met de instandhoudingdoelen voor de Gewone en Grijze zeehond als gevolg van verstoring door onderwatergeluid tijdens de bouwfase. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingdoelstellingen van de gewone en grijze zeehond als gevolg van verstoring door geluid en licht tijdens de gebruiksfase.

III-4 VISSEN

Wij merken op dat voor een afweging voor de effecten vanwege de scheepvaart in het betwist gebied de minister van LNV bevoegd is. Voor zover relevant beschouwen wij hieronder de te verwachte effecten op de fint. Effecten op zeeprik en rivierprik kunnen op voorhand worden uitgesloten (zie hiervoor 'selectie natuurwaarden').

III-4.1 FINT

III-4.1.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

De instandhoudingdoelstelling voor de fint is gericht op het behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

III-4.1.2 EFFECTEN

Direct voor het Eemshavengebied bevindt zich een brede stroomgeul in de Waddenzee (Doekegat), die de verbinding vormt tussen de Noordzee en de westelijke Waddenzee en het Eems-Dollard gebied. Het is aannemelijk dat de fint deze geul gebruikt als doortrekroute naar de (mogelijke) paaiplaats in het Eems-Dollard estuarium en het Duitse deel van de Waddenzee. Vanwege het feit dat de fint in het bezit is van een zwemblaas maakt hem dat gevoelig voor verstoring door geluid.

Bouwfase

Geluid kan worden opgedeeld in boven- en onderwatergeluid. Het bovenwatergeluid wordt veroorzaakt door de geluiden van de bouw van de terminal. Om de terminal te kunnen realiseren zullen er geen luidfrequente fundatietechnieken worden gebruikt, die zouden kunnen leiden tot onderwatergeluid via de bodem op het vaste land. De fundatie van de terminal zal niet worden geheid, dus de geluiden die boven water worden geproduceerd, worden bovengronds veroorzaakt en zullen dus niet via de grond het water bereiken. Het geluid dat via de lucht het water bereikt, wordt weerkaatst door het wateroppervlak en reikt derhalve niet tot nauwelijks verder dan dit wateroppervlak. Effecten vanwege bovenwatergeluid op de fint zijn dan ook verwaarloosbaar.

Het trillen van de vingerpier dat naar verwachting ongeveer vier weken zal duren, zorgt voor onderwatergeluid. Van deze vier weken zullen er ongeveer vier dagen worden benut voor het trillen van de dikke palen die voor de grote contouren zorgen. De werkzaamheden die het geluid produceren, vinden plaats onder het wateroppervlak en kan zo de waterkolom van de

Eemsmonding bereiken. Op een afstand van ongeveer 5 kilometer zullen de contouren van het geluid, geproduceerd door het trillen van de vingerpier wegsterven tegen het achtergrondgeluid onder water. De Eemsmonding is ter hoogte van het plangebied ongeveer 15 kilometer breed. De fint maakt van het Eems- Dollardestuarius gebruik als doortrekroute naar zijn paaigebieden stroomopwaarts. De periode waarin dit gebeurt, zijn de maanden mei en juni. Door initiatiefnemer is aangegeven dat de trilwerkzaamheden in elk geval niet zullen plaatsvinden in deze periode (de maanden mei en juni). Vanwege deze maatregelen is het uitgesloten dat er sprake kan zijn van verstoring van langstrekkende vissen of vanwege aantasting van het leefgebied van de fint.

Gebruiksfase

Het geluid dat veroorzaakt wordt gedurende de gebruiksfase, heeft geen effect op de vissoorten waarvoor de Waddenzee is aangewezen als Natura 2000-gebied.

Het meeste geluid komt voort uit de generatoren aan boord van de tankers tijdens het laden en lossen van producten. Deze generatoren bevinden zich niet in het water, maar aan dek. Geluid dat zich boven water bevindt, wordt door het wateroppervlak weerkaatst, waardoor het onder water nauwelijks verder wordt voortgezet. Hierdoor zullen er geen effecten ontstaan op vissen en dus ook niet op de fint. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingdoelen voor de fint.

III-4.1.3 CONCLUSIE

Er zal geen strijdigheid met de instandhoudingdoelstellingen voor de fint optreden, indien de trilwerkzaamheden, zoals voorgesteld, buiten de maanden mei en juni zullen worden uitgevoerd.

IV. OVERIGE NATUURWAARDEN

Het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' omsluit het voormalige beschermde natuurmonument 'Waddenzee I en II' volledig. De te beschermen waarden van het voormalige natuurmonument zijn sinds de aanwijzing als Natura 2000-gebied onderdeel van de instandhoudingdoelstellingen. Voor toetsing aan de aanwijzingsgrondslagen voor het natuurmonument 'Waddenzee' wordt daarom verwezen naar de, voor het Natura 2000-gebied 'Waddenzee', uitgevoerde 'Passende beoordeling' en onze beoordeling daarvan.

Aanvullend worden een aantal kenmerkende ('natuurmonument-eigen' of BN-)waarden beoordeeld alsmede de beleidsmatig beschermde waarde van duisternis (PKB Waddenzee) additioneel meegenomen.

Voor de Waddenzee gaat het met betrekking tot de 'BN-waarden' om landschappelijke en abiotische waardevolle kenmerken:

- De minimale invloed van menselijke activiteiten op het landschap en het hierdoor een vrijwel ongeschonden en open karakter.

- Het weidse karakter, het vrije spel der elementen, de voortdurende wijziging van de grenzen van land en water en de grote vormenrijkdom zijn wezenlijke kenmerken van het gebied.
- De in het gebied heersende rust.

Er dient derhalve te worden onderzocht in hoeverre de bouw en het latere gebruik kan leiden tot onaanvaardbare aantasting van de hiervoor benoemde 'BN-waarden'.

BN-waarden

Aangezien de Eemscentrale en het windmolenpark op dit moment vanaf het eiland Borkum zichtbaar zijn, zullen ook de opslagtanks behorend tot de lage doorzetterminal vanaf dit eiland zichtbaar zijn. De dijkstructuur van de haven en haar omgeving wordt, gezien vanaf de Waddenzee, niet aangetast.

Vestiging van een lage-doorzetterminal past daarbij binnen de uitzondering die de Derde Nota Waddenzee (PKB) inzake haven-gerelateerde bebouwing in de Eemshaven stelt. Tevens laat de PKB toe dat ontwikkelingsmogelijkheden op bedrijventerreinen in de nabijheid van de Waddenzee kunnen worden benut.

Bij de aanwijzing van de Waddenzee als beschermd natuurmonument in 1981 en 1993 is de Eemshaven reeds planologisch bestemd om als industriegebied en havengebied te fungeren. Hiertoe zijn (reeds voorafgaand aan de aanwijzing als natuurmonument), de nodige ingrepen in het landschap toegepast (o.a. de aanleg van havenbekkens en de aanleg van diverse bouwterreinen, inclusief zeewaartse uitbreiding van het beoogd haventerrein).

Momenteel geven de huidige aanwezigheid van o.a. de Eemscentrale, de moutfabriek en de windturbines het gebied al geruime tijd een industrieel karakter en aanzien. De Eemscentrale is daarbij het meest in het oog springende bebouwde deel. Daarnaast hebben wij reeds vergunning verleend voor de bouw van een tweetal electriciteitscentrales.

Het effect dat een bouwwerk heeft op het karakter van het landschap wordt mede bepaald door de omgeving waarin het wordt geplaatst.

Het reeds aanwezige industriële karakter van het specifieke gebied beschouwen wij, mede in het licht van onderhavige aanvraag, als een factor die verdere industriële ontwikkelingen in de Eemshaven, vanuit landschappelijk oogpunt, niet verder kan aantasten.

Immers, er is reeds sprake van een duidelijke aanwezigheid van een door mensen geschapen, sterk gewijzigde horizon. De bouw van meerdere objecten in de Eemshaven, mits deze zodanig worden uitgevoerd dat er geen sprake is van een duidelijk afwijkend horizonbeeld, doet niet af aan de 'BN-waarden'.

Inzake de toename van vaarbewegingen merken wij nog het volgende op;

Olietankers zijn zeer grote schepen die niet passen in een natuurlijke omgeving.

Als deze langere tijd stil zouden liggen binnen het Waddengebied dan zou dit invloed kunnen hebben op de weidse uitstraling van de omgeving. Hoewel er enkele noodankergebieden zijn aangewezen langs de hoofdvaargeul, zal hier in de regel nagenoeg nooit gebruik van worden gemaakt. Deze gebieden zijn uitsluitend bedoeld voor als er calamiteiten zijn en een schip onverhoeds niet kan doorvaren van of naar de haven. Dit voorgaande in overweging nemende kan er van worden uitgegaan dat de keren dat een tanker gedwongen is voor anker te gaan langs de vaargeul zeer zelden zal voorkomen. Het landschap zal derhalve niet worden aangetast door incidenteel voor anker liggende schepen op de Waddenzee.

PKB-waarde 'Duisternis'

De verlichting die wordt uitgestraald naar de omgeving door het initiatief van Vopak is zeer laag. Echter de achtergrondwaarden die in de huidige situatie zijn gemeten, liggen reeds boven de beoogde hoeveelheid licht, dan die wij wenselijk achten.

Hierom wordt geen enkele toevoeging getolereerd in de hoeveelheid licht die door het initiatief van Vopak zal ontstaan. Indien er enige vorm van toevoeging is, al is dat slechts 0,01 lux, dan is sprake van verdere aantasting van de waarde 'Duisternis'.

Op basis van de informatie uit de aanvraag zijn er een aantal mogelijkheden om de hoeveelheid verlichting, afkomstig van dit initiatief, nog verder te reduceren.

Dit wordt verder behandeld in hoofdstuk B-VI (Mitigatie).

V. CUMULATIE

Naast de door Vopak aangevraagde activiteiten zijn in de Eemshaven ook andere initiatieven in voorbereiding. In een eerder stadium is door ons de bouw van een tweetal energiecentrales (NUON en RWE) vergund. Tevens hebben wij recent een vergunning verleend voor het verruimen en verdiepen van de Eemshavenbekkens (GSP).

Verder zijn er bij ons een tweetal aanvragen in voorbereiding (of reeds ingediend) voor de bouw en het in gebruik hebben van een gasgestookte elektriciteitscentrale (EE) en een LNG terminal. Er is tevens een aanvraag in voorbereiding voor het verdiepen van de vaargeul naar de Eemshaven. Voor deze laatste aanvraag is de minister van LNV bevoegd tot het nemen van een besluit.

Daar de effecten van Vopak zich tot een beperkt gebied beperken en slechts samenvallen met genoemde initiatieven, hebben wij ons bij onze beoordeling tot de bovengenoemde projecten beperkt.

Uit de Passende beoordeling en onze afweging blijkt dat er mogelijk cumulatieve effecten kunnen optreden met betrekking tot:

- Depositie vermestende stoffen op gevoelige duinhabitats H2130 B Grijze duinen, kalkarm van Rottumeroog en/of Rottumerplaat, H 2130 B en C, Grijze duinen kalkarm en heischraal van Schiermonnikoog en Ameland en H 6230 Heischrale graslanden van Schiermonnikoog en Ameland.
- Verstoring van broedvogels en niet broedvogels (bruine kiekendief, kluut, bontbekplevier, scholekster, steenloper). Verstoring kan vooral plaatsvinden gedurende de verschillende bouwwerkzaamheden van de genoemde initiatieven als gevolg van geluids- en lichtemissie. Voor zover relevant wordt ook gekeken naar de latere gebruiksfase en de mogelijk optredende cumulatieve verstoringseffecten.
- Mogelijk verstoring van zeehonden als gevolg van de cumulatieve effecten tijdens de bouwwerkzaamheden.

Met betrekking tot de cumulatieve effecten overwegen wij het volgende;

*EFFECTEN ALS GEVOLG VAN DEPOSITIE VERMESTENDE STOFFEN*Bouwfase

Gedurende de bouw van de verschillende initiatieven zal ook gebruik worden gemaakt van verbrandingsmotoren. Tevens zal vooral tijdens de bouw sprake zijn van een hogere verkeersintensiteit vanwege de aan- en afvoer van personen en materialen.

Wij zijn van mening dat de tijdelijke emissies van voertuigen en bouwinstallaties niet kunnen leiden tot zodanig hoge emissies dat hierdoor de bestaande achtergrondgehalten in de lucht merkbaar of meetbaar kunnen veranderen. Mede gezien de afstand tot de gevoelige habitattypen 2130 B en C en 6230 op de eilanden Schiermonnikoog en Ameland (waar reeds sprake is van een hogere achtergrondgehalte dan gewenst), de geringe uittredesnelheid van verbrandingsstoffen bij genoemde installaties en voertuigen én de geringe omvang van NO_x-emissies, sluiten wij uit dat emissies tijdens de bouw kunnen leiden tot verdere nadelige gevolgen voor de Habitattypen 2130 B en C en 6230.

Gebruiksfasen*Emissies*

Ons is gebleken dat de gebruiksfase van Vopak niet zal leiden tot emissies van betekenis. Voor zover er sprake is van emissies van vermestende stoffen zijn deze afkomstig van de schepen. De effecten van scheepvaart behandelen wij apart. Voor het overige kan de terminal zelf niet leiden tot gevolgen voor de gevoelige habitattypen H2130 B en C en H6230. Cumulatief beoordeeld levert Vopak geen bijdrage aan de depositie op genoemde habitattypen.

Scheepvaart

De hoogste bijdrage aan de depositie op de gevoelige habitattypen komt van de scheepvaart die samenhangt met het initiatief van Vopak (per jaar maximaal 69 zeeschepen en 138 lichters).

Cumulatief zijn in de Passende beoordeling, behorende bij de (in voorbereiding zijnde) aanvraag voor de vaargeulverruiming, reeds de effecten van scheepvaart van de meeste initiatieven beoordeeld. Daarbij is eveneens een beoordeling opgenomen omtrent de autonome toename van de scheepvaart. De scheepvaart ten behoeve van Vopak kan worden beschouwd als onderdeel van deze beoordeelde 'hoge autonome' toename van de scheepvaart'. Uit de Passende beoordeling, aangeleverd door Vopak blijkt dat de depositie op Rottumeroog vanwege de schepen van en naar Vopak maximaal 0,04 (scheepvaart) en 0,025 mol N/ha/j (ladende en lossende schepen) bedraagt. De depositie op de andere eilanden (Ameland, Schiermonnikoog en Rottumerplaat) liggen respectievelijk op maximaal 0,01, 0,02 en 0,03 mol/ha/jr. Deze bijdrage is zo gering dat deze in het veld niet waarneembaar is. Genoemde getallen kunnen alleen via een modelmatige berekening kan worden bepaald en vallen feitelijk weg binnen de natuurlijke fluctuaties van de achtergronddepositie.

Daarnaast zullen NUON en RWE maatregelen nemen op waardoor hun bijdrage en in het verleden geaccumuleerde stikstof ruimschoots wordt weggenomen. Cumulatief kan Vopak (scheepvaart) geen bijdrage leveren aan een cumulatieve toename.

*VERSTORENDE EFFECTEN VOGELS, ZEEHONDEN EN VISSSEN*BouwfaseGeluid

Uit de ons bekende informatie zullen de verschillende initiatieven op verschillende momenten starten met de bouwwerkzaamheden. Mede gezien de, soms langdurige, bouwfases is het niet te voorkomen dat verschillende bouwwerkzaamheden gelijktijdig zullen plaatsvinden.

Uit de verschillende Passende beoordelingen is gebleken dat vooral de heiwerkzaamheden (al dan niet cumulatief) kunnen leiden tot verstoring van vogels en/of zeehonden en vissen. De omvang van verstoring is vooral afhankelijk van de geluidsintensiteit.

Uit de verschillende Passende beoordelingen blijkt dat vooral het bovengrondse geluid gedurende de heiwerkzaamheden (individueel en cumulatief) kunnen leiden tot de meest ver reikende effecten (verstoring). De beoordeling vindt plaats op basis van het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau $L_{A,r,LT}$ en het maximale geluidsniveau $L_{A,max}$, uitgedrukt in dB(A). In de door Vopak overgelegde Passende beoordeling is voor de geluidscontouren uitgegaan van het maximale geluidsniveau $L_{A,max}$. De gepresenteerde geluidscontouren zijn derhalve aan te merken als een 'worst case' niveau daar piekgeluiden niet permanent optreden.

De contour van het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau zal derhalve aanzienlijk geringer van omvang zijn. De geluidscontouren van verschillende heiwerkzaamheden tezamen kunnen leiden tot een grotere verstoring-cirkel dan indien alleen de geluidscontour van onderhavige aanvraag wordt beschouwd. Voor het initiatief van Vopak zal niet worden geheid. Wel zal, ten behoeve van de vingerpier, gebruik worden gemaakt van het trillen van palen. Bij het beoordelen van de cumulatie van de effecten met de overige initiatieven is besloten om alle initiatieven die vergund en in gebruik zijn, te beoordelen. Van deze initiatieven zorgen, met betrekking tot geluid, RWE en NUON voor de hoogste geluidsbelastingen. Als uitgangspunt is gehanteerd dat de eerste bouwfase van Vopak wordt gecumuleerd met de bouwfase van Nuon waarbij gebruik wordt gemaakt van 5 heistellingen. De start van de bouwactiviteiten van NUON en RWE heeft reeds plaatsgevonden. Het tijdspad voor de bouwactiviteiten van NUON en RWE bedraagt naar verwachting circa 3 jaar. Dit impliceert dat normaliter de bouwactiviteiten uiterlijk 2013 zijn afgerond. Dus als er cumulatie van geluid in de bouwfase plaatsvindt, geschiedt dit in de bouwfases 1 en 2 van Vopak. Fase 1 inclusief trillen is apart beschouwd. Fase 1 behelst slechts een periode van 4 weken.

Deze werkzaamheden zullen daarbij niet plaatsvinden gedurende de maanden mei/juni, dit om onnodige verstoring van het trekgedrag van anadrome vissoorten (in deze met name de fint) te voorkomen. Deze periode omvat tevens een aanzienlijk deel van het vogelbroedseizoen.

Het heien/trillen is de meest bepalende bouwactiviteit voor geluid. Er mag worden verondersteld dat voor de realisatie van de LNG-terminal niet meer wordt geheid (voorbelasten) en dat het niet reëel is dat door NUON en RWE gelijktijdig wordt geheid. Voor zover bekend zal ook de bouwplanning van Eemsmond Energie (de fasen met de hoogste geluidsbelasting), niet samenvallen met de periode waarin Vopak voor de vingerpier zal trillen.

Derhalve is als worst-case, bouwfase 1 van Vopak gecumuleerd met 5 heistellingen van Nuon (meest nabij Vopak gelegen). Uit de passende beoordeling blijkt echter dat de heistellingen van NUON meer geluid zullen produceren dan bouwfase 1 van Vopak, zodat Vopak niet of nauwelijks een bijdrage aan dit geluid zal leveren.

Wij hebben dan ook de verschillende bouwfases van de initiatieven vergeleken en de tijdsplanningen naast elkaar gelegd. Hieruit blijkt dat de trilwerkzaamheden van Vopak (maximaal 4 weken, aanvang vierde kwartaal 2010), gelijktijdig kunnen plaatsvinden met de

heiwerkzaamheden van Nuon en/of RWE. Overige geluidsemissies vanwege bouwwerkzaamheden zijn zodanig gering dat deze veelal niet de begrenzing van het Natura 2000-gebied bereiken (≤ 40 dB(A)).

Gebruiksfasen

Geluid

Voor de beoordeling van het geluid van de representatieve bedrijfssituatie (RBS) van Vopak alleen, is uitgegaan van het maximale geluidsniveau L_{Amax} , uitgedrukt in dB(A), omdat het met betrekking tot de verstoring van de dieren gaat om piekgeluiden. Met betrekking tot de cumulatie met andere initiatieven gelden echter de gemiddelde waarden over de dag, omdat het geluid van Vopak en het geluid van de overige initiatieven nooit tegelijkertijd zullen optreden. De 40 dB(A) contour zal niet buiten het industrieterrein komen.

De 40 dB(A) contour ligt daarmee niet over het waddengebied, hierdoor zal Vopak een zeer minimale tot een verwaarloosbare bijdrage leveren aan de natuureffecten. Omdat de 40 dB(A) contour niet over de Waddendijk heen reikt, veroorzaakt de geluidsbijdrage van Vopak, aan het overige geluid door de representatieve bedrijfssituatie van de overige initiatieven, niet voor een hogere geluidsemissie dan wanneer Vopak er niet zou zijn geweest. Er zullen geen effecten optreden als gevolg van het geluid van de RBS van Vopak in cumulatie met de andere initiatieven.

Licht

Gedurende de bouwwerkzaamheden wordt gebruik gemaakt van bouwverlichting.

Bouwverlichting kenmerkt zich door lokale felle lampen teneinde werkzaamheden veilig te kunnen uitvoeren.

Vopak heeft aangegeven dat bouwwerkzaamheden in principe alleen gedurende de dagperiode zullen plaatsvinden. Bij uitzondering zal ook in de nachtperiode gewerkt kunnen worden.

In de perioden waar geen (bouw)activiteiten plaatsvinden, zal ook de verlichting gedoofd zijn. Blijft over dat in de winterperiode aan het begin van de dag en eind van de dag gebruik kan worden gemaakt van verlichting en gedurende de nachten dat wel doorgewerkt zal moeten worden. Indien selectief gebruik wordt gemaakt van gerichte schijnwerpers die daarbij zijn voorzien van afscherming in de vorm van kappen om onnodige lichtuitstraling naar de omgeving te voorkomen zijn wij van mening dat dit niet kan leiden tot zodanige verstoringseffecten op soorten dat hierdoor populaties in hun voortbestaan worden bedreigd. Door het uitvoeren van eenvoudige mitigerende maatregelen kan ook worden voorkomen dat soorten op onaanvaardbare wijze zullen worden gehinderd in hun natuurlijk gedrag.

Wij hebben reeds geconstateerd dat het ongewenst is om de lichtuitstraling vanuit het Eemshavengebied verder toe te laten nemen. Door het voorschrijven van maatregelen zoals schakelbare verlichting, toepassing van groene verlichting voor verlichting die permanent wordt gebruikt, en lichtmanagement (licht uit indien er niet wordt gewerkt), wordt in elk geval voorkomen dat het aangevraagde initiatief én andere initiatieven tezamen leiden tot een toename van de huidige lichtbelasting. Daarnaast zijn wij van mening dat ook bestaande bedrijven (die nu zorgen voor de bestaande achtergrondbelasting) maatregelen moeten treffen om onnodige lichtuitstraling te voorkomen.

Door het voorschrijven van mitigerende maatregelen voor dit project én het voorschrijven van gelijke maatregelen bij de andere initiatieven wordt voldoende zekerheid geboden dat de lichtuitstraling vanuit de Eemshaven beperkt blijft en niet zal leiden tot zodanige

verstoringseffecten bij vogels en/of zeehonden dat hierdoor deze soorten in hun natuurlijk gedrag gehinderd kunnen worden.

Gevolgen cumulatieve geluids- en lichtemissies voor vogels, gewone zeehond en fint

Wij hebben reeds geconstateerd dat het initiatief van Vopak kan leiden tot versturende effecten op een aantal vogelsoorten en de gewone zeehond. Cumulatief kan dus het initiatief van Vopak gedurende maximaal 4 weken leiden tot een min of meer hogere verstoring van vogels en gewone zeehonden.

Vogels:

Uit de verschillende passende beoordelingen blijkt dat de verschillende initiatieven ook kunnen leiden tot gevolgen voor verschillende vogelsoorten. Dit kan worden verklaard doordat veel initiatieven plaatsvinden in de Oostlob. Het initiatief van Vopak vindt plaats in de Westlob. Mede gezien de afstand tot de Waddenzee en het huidige agrarische gebruik van het plangebied, kan het initiatief van Vopak leiden tot enige verstoring van de vogelsoorten wintertaling, slobbeend, scholekster, steenloper, goudplevier, kievit, tureluur, bruine kiekendief, kluut en bontbekplevier. Deze verstoring is voor geen van de soorten als significant beoordeeld.

Cumulatief beoordeeld zorgen de andere initiatieven eveneens voor verstoring van een aantal vogelsoorten. Voor een deel gaat het om dezelfde soorten als die door het initiatief van Vopak kunnen worden verstoord. Het gaat daarbij om de soorten bruine kiekendief, bontbekplevier, kluut, scholekster, steenloper.

Voor de broedvogelsoorten bruine kiekendief, bontbekplevier en kluut hebben wij hiervoor al geconstateerd dat, in verband met eerdere initiatieven van NUON en RWE, deze gebieden reeds verloren zijn gegaan als geschikt foerageer- en rustgebied. Vanwege dit verlies hebben de hiervoor genoemde initiatiefnemers reeds compenserende maatregelen getroffen (Koopmans et al., 2009). Cumulatieve beoordeling achten wij dan ook niet aan de orde.

Uit de Passende beoordeling, en onze beoordeling van de Passende beoordelingen van andere initiatieven, blijkt dat de (cumulatieve) geluidscontour van de verschillende initiatieven, inclusief de reeds bestaande geluidsbelasting, niet zal leiden tot zodanige verstoring dat hierdoor sprake kan zijn van significante verstoring. Door gewinning zullen daarbij de soorten die dit gebied het meest gebruiken (scholekster, steenloper), in de gebruiksfase de bestaande gebieden blijven gebruiken als foerageer en/of hoogwatervluchtplaats.

Zeehonden

Uit de Passende beoordeling blijkt dat de dichtstbijzijnde rustplaats voor (gewone) zeehonden gelegen is op 3 kilometer afstand (locatie Sparregat/Ra). Uit de Passende beoordelingen van de andere initiatieven blijkt dat voor deze initiatieven de meest nabijgelegen ligplaats op de Hond/Paap is gelegen. Voor het initiatief van Vopak hebben wij reeds geconstateerd dat de effecten niet tot aan de ligplaats Sparregat/Ra kunnen reiken. De locatie Hond/Paap is nog verder van het plangebied van Vopak gelegen. Er kan dus geen sprake zijn van overlappende danwel cumulatieve effecten op zeehonden. Significante verstoring is, ook cumulatief beoordeeld, uitgesloten.

Fint

Cumulatief kan het initiatief van Vopak gedurende maximaal 4 weken (gedurende het trillen van de vingerpier) leiden tot een hogere verstoring van de fint. Voor deze laatste soorten is namelijk alleen onderwatergeluid of onderwatertrillingen mogelijk verstorend. Daar de werkzaamheden voor het trillen van de vingerpier niet zullen plaatsvinden gedurende de periode mei/juni (trekseizoen van de fint), kan het werk alleen leiden tot een verstoring van een enkele fint die zich mogelijkerwijze ophoudt in de havenbekkens. Door het opleggen van mitigerende maatregelen (langzaam opvoeren trillingen), wordt daarbij voorkomen dat exemplaren schade oplopen of kunnen sterven. Ook de overige initiatieven nemen maatregelen om schade of sterfte aan individuen te voorkomen. Tevens worden de mogelijk verstorende werkzaamheden zoveel als mogelijk buiten het trekseizoen uitgevoerd. Daarom sluiten wij uit dat, cumulatief beoordeeld, de instandhoudingsdoelstellingen voor deze soort negatieve gevolgen kunnen ondervinden.

Conclusie

Samenvattend concluderen wij dat de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de beoordeelde Natura 2000-gebieden, ook cumulatief gezien, niet leiden tot significante verstoring van soorten dan wel tot verslechtering van habitats of habitats van soorten.

VI. MITIGATIE

Uit de door de aanvrager aangeleverde informatie en uit onze overwegingen bij dit besluit blijkt dat er nog een tweetal mitigerende maatregelen mogelijk zijn. Wij zijn van mening dat deze maatregelen zinvol zijn en niet onnodig belastend voor de initiatiefnemer.

Wij verbinden dan ook aan deze vergunning voorschriften, teneinde zeker te stellen dat onderstaande mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

Trillen van de vingerpier

In verband met het mogelijk voorkomen van zeehonden en (in minder mate) van vissen in de Eemshaven, wordt aanbevolen om mitigerende maatregelen toe te passen voor het trillen van alle palen van de vingerpier.

Indien op het moment van aanvang van het trillen zich zeehonden en/of vissen binnen de haven bevinden, dan bestaat er een grote kans dat deze dieren dan alsnog gehoorschade oplopen.

Om deze schade aan deze dieren te beperken dan wel te voorkomen, wordt voorgesteld dat de energie, die wordt gebruikt om het trilblok in beweging te brengen langzaam wordt opgevoerd. Het trillen dient te beginnen met een bronvermogen van 110 dB re 1 μ Pa aan onderwatergeluid. Dit geluid is dan nog niet schadelijk, alleen verstorend. Op deze manier zullen de aanwezige dieren onder water wijken voor het langzaam aanzwellende geluid. Zo wordt bewerkstelligd dat de dieren zich uit de haven hebben verwijderd, voordat het trilblok op maximale kracht, met bijbehorende maximale bronsterkte wordt gebracht.

Lichtplan

Wij hebben geconstateerd dat de achtergrondwaarden in de huidige situatie in de Eemshaven reeds boven de beoogde hoeveelheid licht liggen, dan die wij wenselijk achten. Hierom wordt geen enkele toevoeging getolereerd in de hoeveelheid licht die door het initiatief van Vopak zal ontstaan. Indien er enige vorm van toevoeging is, al is dat slechts

0,01 lux, dan is sprake van verdere aantasting van de waarde 'Duisternis'.

Wij hebben bepaald dat dit voor het Waddenzee-gebied niet wenselijk is. Het feit dat er vanuit de Eemshaven nu al een grote hoeveelheid licht de Waddenzee bereikt, maakt dat nieuwe initiatieven in hun lichtplan duidelijk moeten maken dat zij tot het uiterste gaan dat elke vorm van lichtuitstraling tot het absolute minimum wordt beperkt. In de (nabije) toekomst zal, ten behoeve van een reductie van de uitgestraalde verlichting, aan de reeds bestaande initiatieven opgelegd worden om hun lichtplan te herzien. Op dit moment is de relatieve bijdrage van Vopak aan de verlichting vanuit de Eemshaven naar de Waddenzee zeer klein. Tegen de tijd dat de andere initiatieven hun lichtplan herzien, is het mogelijk dat het verschil van verlichting van Vopak met de overige aanwezige verlichting groter wordt. Derhalve wordt van Vopak verwacht dat zij alle maatregelen, die binnen haar mogelijkheden liggen ook toepast om hoeveelheid lichtuitstraling te reduceren.

Aangezien de technische specificaties met de bijbehorende berekende waarden in lux ten tijde van het opstellen van deze Passende Beoordeling nog niet volledig waren, zal een gedetailleerd lichtplan, waar deze specificaties en bijhorende berekende waarden wel in zijn beschreven, worden voorgeschreven. Daarbij krijgt initiatiefnemer tevens de gelegenheid om eerst door middel van detail-engineering de juiste afweging te maken tussen toepassing van lichtbronnen (in type verlichting, locatie en afscherming). In dit lichtplan wordt gedetailleerd, stap voor stap beschreven welke maatregelen er worden genomen om de uitstraling van verlichting te reduceren en welke waarden in lux per maatregel daarbij horen.

Wij verbinden dan ook aan deze vergunning de voorwaarde dat er tijdig, zijnde 6 maanden voor het in gebruik nemen van de eerste fase van dit initiatief, een lichtplan aan ons wordt overgelegd. Wij dienen eerst instemming te geven aan dit lichtplan alvorens tot uitvoering kan worden overgegaan.

Landschap/reflectie

De uitvoering van de tanks dient plaats te vinden volgens de IPPC richtlijn voor opslag in tanks. Hier wordt voorgeschreven dat de tanks uitgevoerd moeten worden met een verf met een lichte of thermische reflectie van minimaal 70%. Dit komt in de praktijk neer op wit of lichtgrijs. Gezien de mogelijke opslag van K1 vloeistoffen ligt het voor de hand om de tanks in wit uit te voeren. Vanuit het oogpunt van landschapsbescherming zijn wij wel van mening dat onnodige reflectie door spiegeling – en dus groter zichteffect – kan worden voorkomen door gebruik te maken van niet reflecterende/spiegelende materialen. Wij verbinden aan deze vergunning het voorschrift dat de tanks niet mogen worden uitgevoerd in een spiegelende of reflecterende coating. Concreet betekent dit dat de tanks niet mogen worden geschilderd met een hoogglanslak.

Maatregelen bestrijding olie-spill in haven

Wij zijn van mening dat het, vanuit het voorzorgbeginsel, nodig is om maatregelen voor te schrijven indien er bij het verladen van schepen toch olie wordt gemorst in het havenbekken; Het is in een dergelijk geval van belang dat er een oliescherm of olieboom binnen de haven aanwezig is, dat direct kan worden ingezet om de haven af te schermen. Uit de op 24 november 2009 ingediende aanvullende informatie ten behoeve van de Wet milieubeheer-vergunning blijkt dat ook in dit kader het "gebruik van een olieboom" bij een grote calamiteit uitstroming naar de Eems voorkomt. Tevens blijkt dat een olieboom permanent aanwezig is binnen de Eemshaven. Teneinde zekerheid te hebben dat de betreffende olieboom ook daadwerkelijk ingezet kan worden bij een eventuele spill, verbinden wij aan deze vergunning

het voorschrift dat vergunninghouder verplicht is de olieboom te allen tijde beschikbaar te houden en te allen tijde in goede staat van onderhoud te houden.

VII. NADERE ONDERZOEKEN

Wij zijn van mening dat de aanvraag voldoende informatie bevat om op alle te beoordelen effecten en waarden een afgewogen beslissing te kunnen nemen. Verdere onderzoeken of het opleggen van een onderzoeks- of monitoringsverplichting aan de vergunninghouder achten wij niet nodig.

VIII. BESPREKING VAN INSPRAAK

PM

IX. CONCLUSIE

Uit de bij de aanvraag gevoegde Passende beoordeling en onderliggende documenten, alsmede de overwegingen bij dit besluit volgt dat, rekening houdend met de relevante aanwijzingsgrondslagen en instandhoudingdoelstellingen en mogelijke cumulatie met effecten van andere activiteiten, er door de aan VOPAK te vergunnen activiteiten geen aantasting van natuurlijke kenmerken van de Natura 2000 gebieden zullen plaatsvinden. Om dat te bereiken zijn in de aanvraag reeds een groot aantal beperkingen en maatregelen opgenomen als onderdeel van de voorgenomen en te vergunnen activiteiten. Hierdoor is voldoende zekerheid (ook cumulatief beoordeeld) dat er geen sprake zal zijn van verslechtering van habitats of habitats van soorten of significante verstoring van soorten. Wij hebben geconstateerd dat het daarbij nog wel mogelijk is om aan deze vergunning voorschriften te verbinden om de mogelijk wel optredende – maar niet significante – effecten verder te minimaliseren. Wij zijn daarom van mening dat de gevraagde vergunning kan worden verleend, onder de in de voorschriften gestelde voorwaarden.

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Awb	Algemene wet bestuursrecht
BAT	Best beschikbare technieken
BBT	Best beschikbare technieken
BN	Beschermde natuurmonument
BoBo-richtlijn	Richtlijn Bodembescherming atmosferische bovengrondse opslagtanks
BREF	BBT referentie document
CO	Koolstofmonoxide
CO ₂	Koolstofdioxide
dB	Decibel, maat voor omvang van geluidsenergie ofwel geluidsterkte.
dB(A)	Decibel (A-gewogen), maat voor de geluidsterkte gecorrigeerd naar de gevoeligheid van het menselijk oor
Dome roofs	Koepeldaken
DVI	Dampverwerkingsinstallatie.
DWT	Dead Weight Tonnage
EG	Europese gemeenschap
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
Habitatrichtlijn	Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna
HARI	Handleiding risicoberekening
HAZOP	Hazard and Operability study
hvp	Hoogwatervluchtplaats
IDD	Inwendig drijvend dek
IMKO	Milieuconvenant Integrale Milieu Kader Op- en Overslagbedrijven
immissie	Concentratie op leefniveau
IMO	International Maritime Organization
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
IPPC	Integrated Pollution Prevention Control
K1-producten	Aardolieproduct met een vlampunt van 273 K (0°) tot 294 K (21°)
K2-producten	Aardolieproduct met een vlampunt gelijk aan of boven 294 K (21°C) en klasse 2 ten hoogste 328 K (55°C)
K3 producten	Aardolieproduct met een vlampunt boven 328 K (55°C) en ten hoogste 373 K (100°C)
KRW	Kaderrichtlijn Water
LNV	(Ministerie van) Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit
MER	Milieueffectrapport
m.e.r.	Milieueffectrapportage
m.e.r.-plicht	De verplichting tot het opstellen van een milieueffectrapport voor een bepaald besluit over een bepaalde activiteit
Mol/ha/jr	Depositie-eenheid voor stikstof
MRA	MilieuRisicoAnalyse
MTR	Maximum toelaatbaar risico

Natura 2000	Europees netwerk van natuurgebieden op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn
Nb-wet	Natuurbeschermingswet 1998
NEN	Normen van het Nederlandse Normalisatie Instituut
Pb	Passende beoordeling
PGS 29	Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen nr. 29
Piggen	Droog vegen van leidingen mbt ballen of proppen
PKB	Planologische kernbeslissing
RBS	Representatieve bedrijfssituatie
RvS	Raad van State
RWS	Rijkswaterstaat
SIL	Safety Integrity Level
SO ₂	Zwaveldioxide
Vogelrichtlijn	Richtlijn van de raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (79/409/EEG)
VOS	Vluchtige organische stoffen
VR	Verwaarloosbaar risico
Wm	Wet milieubeheer
WVO	Wet verontreiniging oppervlaktewater